Ժ. ՏԱՐԻ 2721 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 19 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1893 24 ՇԱԱՊԱՆ 1310 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 25/9 ՄԱՐՏ 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՀԱՅ ԸՆԹԵՐՑԱՏՈՒՆ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

Զմիւռնիոյ ազգ. հաստատութեանց շարքին մէջ հայ ընթերցատունն եւս իր պատմական անցեալով ունի իր նշանակութիւնն իմացական այն բարեշրջման մէջ զոր Իզմիր ունեցաւ դարուս կէսին։

1869ին աշխոյժ եւ եռանդ ցոյց տուող երիտասարդութիւն մը կը մտադրէ ընթերցատուն մը հաստատել իր յարակից մատենադարանով, և որու համար ամեն ճիգ ու ջանք չխնայեր, փայլուն ու բարձր պահելու նորա վարկը։ Ժամանակին պահանջմանց համաձայն, կը նկրտի բարոյականացուցիչ և այլ տեսակ գրքեր բերել տալ նորահաս սերնդեան գրական մարմաջը գոհացնելու համար։ Եւ բաւական ալ կը յաջողի. այժմ կրնանք հաստատ կերպիւ ըսել թէ արդի ընտանեկան բաւականին կոկեալ աշխարհիկ լեզուն մասամբ իւր Իզմիր կը պարտի իր ընթերցատան։ Վարչութեանց նպատակակէտն եղած է սոյն կրթական սրբավայրին ներքեւ հաւաքել նորահաս պատանիներն որք փոխանակ ուրիշ վայրերու մէջ ժամանցներու, իրենց պարապոյ ժամերը գրականին տալով հաճոյալի կերպիւ կ'անցնեն իրենց ժամանակն։ 1869 թուականին երբ Իզմիր գրեթէ մեր մտաւոր զարգացման կեդրոնն էր, երբ գաւառներ՝ նոյն իսկ Պոլիս՝ Իզմիրէ կ'սպասէր թերթ ու գրքեր, երբ Մամուրեան, Ոսկանեան, Զիլինկիրեան, Նուպարեան և դեռ շատեր որք իւրեանց գաղափարներով և գրական արտադրութեամբք ժողովրդեան մտաւորական վիճակը բարձրացնելու կ'աշխատէին, այդ ժամանակ էր որ հայ ընթերցարանն հաստատելու գաղափարն կ'ունենայ Գարեգին էֆ. Փափազեան որու կ'աջակցին Կոստանեան, Եսայեան և դեռ ուրիշներ։

Ընթերցատան բացումը շատ փայլուն կերպով կ'ողջունուի ժամանակին հայ Մամուլէն, վկայ այն ժամանակուան թերթերն, ինչպէս Մասիս, Փունջ, Արեւելեան Մամուլ ևն։ Բայց հիմնադիրք միայն ընթերցանութիւն տարածելով չեն գոհանար, այլ բազում անգամներ նշանաւոր հայ անձնաւորութեանց կողմէ ատենաբանութիւններ կը լինին, ինչպէս Սրուանձտեանցի, Մամուրեանի, Իփէքճեանի, Ազաթոնի և այլոց որք զանազան ընկերային նիւթեր խնդրոյ առարկայ ընելով ժողովրդեան մտաւոր զարգացման կը նպաստեն։

Թանգարանի մասին եւս ոչ մի ջանք չէ խնայուած, ինչպէս կ'երեւի իւր 3000է աւելի գրական, դասական, ընկերական վիպական և այլ տեսակ գրքերէն։

Այս առթիւ աւելորդ չենք համարիր յիշել թէ ամեն տեղէ՝ Եւրոպայէն իսկ, շատ մը հայ և օտար անձնաւորութիւնք բարոյական և նիւթական օժանդակութեամբ ժամանակին նպաստած են հայ ընթերցատան։ Այս անձնաւորութեանց անուններն յիշատակել ուրիշ անգամ կը խոստանանք լիակատար պատմութեամբ մը, զոր մտադրած ենք յառաջիկայ տարի (1894) հայ ընթերցատան հիմնարկութեան 25 ամեակի առթիւ գրել և հրատարակութեան տալ։ Սոյն փայլուն յառաջադիմութիւնն ինչ ինչ պատճառներով երկար չտեւեր, ժամանակին վարչութիւնը կը հրաժարի ուրիշներու խնամոց յանձնելով հաստատութեան վարչութիւնը, այն ալ տարիէ մը վերջ ուրիշ վարչութեան մը. վերջապէս իր 24 տարուան շրջանին մէջ, եթէ չենք սխալիր, անպատճառ 12—13ի չափ վարչութիւնք իրարու յաջորդած են, և այժմ աւելի ապահով խմբակի մը ձեռքը մնալ կը թուի մեզ, քանի որ երեք տարիներէ հետէ սոյն վարչութիւնն որ բաւականին ուսեալ վեց երիտասարդներէ կը բաղկանայ, ոչ մի ջանք խնայած չէ ընթերցարանն յառաջացնելու համար։

Եթէ երբէք կարելի լինէր ընթերցատան համար յատուկ շէնք մը կառուցանել, կրնանք ըսել թէ ընթերցարանն ոչ թէ 25 ամեակներ, այլ քանի մը հարիւրամեակ յոբելեաններ ալ պիտի կարենայ տօնել, պարագայ մը՝ որուն մէջ ընթերցատան գոյութիւնն ապահովութեան մէջ պիտի լինի, քանի որ ամեն տարուան ընթացքի մէջ շարունակաբար տան վարձք վճարելու ստիպուելով տարեկան դրամահաւաքութենէ գոյացած գումարին մեծ մասն անոր կը յատկացուի և այս կերպով ընթերցատան ներքին կազմակերպութեան համար աննշան գումար մը կը մնայ։ Դիտելի կէտ մ'ալ կայ որ անշուշտ պէտք է վիրաւորանք պատճառէ վարչութեան, քանի որ նախորդ տարիներու տարեկան հասոյթն այժմեայ հասոյթին կրկինը կ'անցնէր։ Կ'երեւի թէ ժամանակ մը ժողովուրդն աւելի ջերմեռանդ և գրասէր էր. և այժմ այս ամենը մարած կը թուի մեզ, ինչպէս և գրական արտադրութիւններն, որոցմով Իզմիր իւր կրթական ու գրական փայլուն անցեալը ունի։

Ընթերցարանն ապահով վիճակի մը մէջ դնելու համար, իւր կենսական ամենամեծ պէտքը շէնքը կը թուի մեզ, ինչպէս վերեւ կրկնած ենք և այս ամենը շատ մեծ ծախսի մը չկարօտիր, այնպէս որ եթէ Իզմիրի հայ հասարակութիւնը մի անգամ ընդ միշտ զիջանի, կարող է սոյն պարտքն ալ կատարել, և կարծեմ թէ սորա իրագործումն Իզմիրցւոց վզին պարտքն է, զի քառորդ դարեայ կրթական հաստատութիւն մը ապահովութեան մէջ չդնել՝ Իզմիրի բարեկեցիկ և ուսեալ դասէն չի սպասուիր։

Սոյն հաստատութիւնն իմ մասին իւր տեսակին մէջ եզական է. կը շեշտեմ եզական, բառը զի չեմ յուսար թէ հայոցս մէջ սոյն օրինակ հաստատութիւն մը այսքան տարիներ յարատեւ կեանք ունեցած ըլլայ։

Հաստատութիւն մը որ աղքատիկ դասուն մտաւոր սնունդ կը հայթայթէ, արդարեւ արժանի է քաջալերութեան։

* * *

2 Փետր. 93 Իզմիր

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Պ. Ժիւլ Ֆէռի Գերմանիոյ հետ համաձայնութեան կուսակից կը նկատուէր և հետեւապէս հակառակորդ Ֆրանքեւռուս դաշնակցութեան։ Բայց Ծերակոյտի ատենապետութեան կոչուելուն առթիւ արտասանած ճառով բերկրութեամբ հաստատած ըլլալով «Նախագահ Պ. Քառնոյի կազմած թանկագին բարեկամութիւնները», ռուս լրագիրք այս յայտարարութիւնը նաեւ Պ. Ֆէռիի կողմէ գնահատութիւն մը կը նկատեն Ռուսիոյ և Ֆրանսայի համաձայնութեան, ուստի և այժմ գոհ են անոր հանրային ասպարէզի մէջ նորէն գործունէութեան կոչուելուն համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ կաթոլիկ կուսակցութիւնը կը պահանջէ որ ճիզուիթ միաբանութեան թոյլ տրուի Գերմանիա վերադառնալու։ Կուսակցութիւնն այս պահանջման ընդունելութիւնը պայման կը դնէ իւր հաւանութեան զինուորական օրէնքին։ Բայց այս անգամ չափաւոր ազատական կուսակցութիւնն, արմատական կուսակցութեան հետ մէկտեղ, որոյ յայտարարեց Քաբրիվիի նախարարապետին որ եթէ նախարարութիւնը ճիզուիթաց վերաբերեալ օրէնքն ետ առնու, այն ատեն իրենք դէմ պիտի քուէարկեն։

ՖՐԱՆՑ-ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ արքեդուքս կը շարունակէ իւր ճամբորդութիւն աշխարհի շուրջ, և որովհետեւ իրաց բնական ընթացքով օր մը Աւստրիոյ-Հունգարիոյ վեհապետ ըլլալ կոչուած է, վիեննական մամուլն հետաքրքրութեամբ կը դիտէ անոր ուղեւորութիւնն։ Էնկ-[illegible] Կայսրուհի մարտանաւուն սպայք [illegible] ներ կը ղրկեն աւստրեան և հունգարական լրագրաց, որով արդէն պատմած են իշխանին արարքն ու վարմունքն յԵգիպտոս, Ադէն, Սէյլան, Պոմպայ, ևլն։ Ամենուրեք իւր աստիճանին հաւասար պատուոյք կը մեծարուի, բայց ինք աւելի իբրեւ զբօսաշրջիկ պտըտիլ և ամեն բան առանց ձեւակերպութեան տեսնել իմանալ սովորիլ կ'ուզէ։ Մէկ երկու շաբաթէ ի վեր նամակ չկայ. զի իշխանն Հնդկաստանի խորերը կը շրջի, վագրի, յովազի և փիղի որսորդութեան պարապելով և բուն անգլիական Հնդկաստանէն զատ նաեւ անգլիական թեւարկութեան ներքեւ գտնուող բնիկ հնդկական Տէրութիւններն աչքէ անցունելով։ Կայսերական մարտանաւն ի Սէյլան կ'սպասէ գիշերահաւասարի մեծամեծ փոթորիկներուն վերջանալուն, յետ ուրոյ իշխանն ի Ծայրագոյն Արեւելս պիտի ուղեւորի, ուր Ֆրանձ Յոզէֆ կայսեր կողմէ հրահանգ ունի ամեն շքեղութիւն և պերճանք ի հանդէս բերելու՝ հրապուրելու և շլացնելու համար Սիամցիները, Չինացիներն ու Ճաբոնցիներն, անոնց փայլուն գաղափար մը տալու համար աւստրեւհունգարական Տէրութեան վրայ, որ այս հեռաւոր երկրաց հետ յարաբերութեան կ'ուզէ մտնել, ամեն բանէ յառաջ առեւտրական դաշնագիր կնքելով անոնց հետ։ Յետոյ, դահաժառանգը Սան-Ֆրանչիսկոյի ճամբով Միացեալ Նահանգները պիտի մտնէ, և ճիշդ ժամանակին պիտի հասնի Չիքակոյի Արուեստահանդէսին բացման։

ՈՎԿԻԱՆԻՈՅ մէջ Թոնկայի արշիպեղագոսին քրիստոնէութիւն ընդունած իշխանը Գէորգ՝ մեռած ըլլալով, Լոնտոնի լրագիրք ոմանք խորհուրդ կուտան անգլ. գաղութներու հետ միացնելու այս կղզիներ, որք Ովկիանիոյ մէջ ռազմային կարեւորութիւն ունին, և Ֆիճի կղզեխմբին հետ նոյն շարքին կը վերաբերին։ Այս բնիկ վեհապետ աւելի քան 90 տարեկան էր, և կէս դարէ ի վեր քրիստոնէութիւն ընդունած էր, թողլով կռապաշտութիւնն, և իւր ազգակիցներէն շատեր իւր օրինակին հետեւած էին։ Զինք դարձի բերող Միսիոնարներէն մին տասը տարի իւր նախարարապետն եղաւ։

ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿՆԵՐ.— Տքթ. Ռոզա Քէրշպաումեր, միակ արտօնեալ բժշկուհին յԱւստրիա, կը գրէ թէ Ամերիկայի մէջ շատ մը բժշկուհիք կան, որք տարին հինգ-վեց հազար անգլ. ոսկիէն աւելի կը շահին։ Լոնտոնի մէջ գտնուած բժշկուհիներէն գոնէ մէկ հատը կը ճանչնամ որ վեց հազար ոսկիէն աւելի կը շահի։ Ամերիկա նախասահմանեալ վայրն է բժշկուհեաց համակրելի դասուն համար։ Միացեալ Նահանգաց ամեն կողմը գտնուող բժշկուհիք երեք հազարէ պակաս չեն։ Լոնտոնի մէջ եօթանասուն, Էտիմպըրկի մէջ հինգ, Ռուսիոյ մէջ եօթն հարիւր և անգլիական Հնդկաստանի մէջ հարիւր բժշկուհիք կան։ Իտալիոյ մէջ մէկ հատ միայն կայ։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ԴԱՏ.— Ի Նիւարք (Անգլիա) մանկամարդ աղջիկ մը որոյ ծունկը կոտրած է պարած ժամանակ ըլլալով, դատ բացաւ իւր քավալիէին դէմ, առարկելով թէ անոր ձախողութիւնն ու անճարակութիւնը պատճառ եղաւ աղէտին։ Տիկնոջ փաստաբանը կը հաւաստէ թէ դատը պիտի շահի՝ մեծաքանակ դրամական հատուցում ընդունելով։

ԿԻՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ.— Օհայօ նահանգին մէջ (Միացեալ Նահանգք) առաջին կին պաշտօնեայն եկեղեցւոյ որ պսակի արարողութիւն մը օրհնած էր՝ այս օրերս ինքն եւս ամուսնացաւ, և ուրիշ կին պաշտօնեայ մը օրհնեց իւր պսակ։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Միացեալ Նահանգաց թղթատարական նախարար Պ. Ուէնէմէքըր մեծ հաւատացող մ'է ապահովագրութեան։ Մինակ իւր անձին վրայ և իւր գոյից և կալուածոց վրայ քանի մը ապահովագրութիւններ ունի, որոց համագումարն 260,000 անգլ. ոսկւոյ պատկառելի գումարին կը հասնի։ Աշխարհի վրայ չկայ ուրիշ մարդ մը որոյ անուան վրայ այսչափ մեծ գումար մը ապահովագրուած ըլլայ։

Ի ՇԻՔԱԿՕ, մեծաքանակ տուրեւառ ընող ամենէն մանկամարդ վաճառականը տասն և մէկ տարեկան տղայ մ'է։ Հայրը չուզեց իւր անուամբ երկու տարբեր գործեր ընել, երկու տարբեր վաճառատուներ վարել։ Հետեւապէս, իւր փոքրիկ մանչը կարգեց օրինական պետ իւր մէկ վաճառատան։ Ուշիմ տղայն սովրեցաւ չէքերն ստորագրել, հաշիւներուն նայիլ, տուրեւառին հսկել, իւր հօր ընդհանուր հսկողութեան տակ։

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ Մարտ 8/20ին Անգլիայէն պիտի մեկնի Ֆիորենձա երթալու համար, ուր պիտի անցունէ Զատիկն և խոնաւ եղանակին մի մասը։ Բորդմաութի նաւամատոյցէն Վիքթորիա էնտ Ալպէրդ զբօսանաւը պիտի նստի, որուն պիտի հետեւին երկու զրահաւորք, և Շէրպուռ պիտի ելնէ, ուստից թէպէտ իբրեւ պարզ ճամբորդ կ'ուզէր անցնիլ, բայց ֆրանսական իշխանութիւնք պատշաճ պատուոյք պիտի ընդունին զինք, և յատկապէս իրեն համար շինուած շքեղ կառախումբով մը պիտի ուղեւորի Իտալեան գեղեցիկ երկիրը։ Հոն պիտի ընդունի հեռագիրն որ պիտի ծանուցանէ իրեն թէ իւր նոր նախարարութեան Իռլանտական ծրագիրը Բ. ընթերցմամբ քուէարկուա՞ծ է Երեսփ. ժողովոյ մէջ թէ ոչ։

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐՆ Ը'ԱՄԵՐԻԿԱ.— Մինչեւ ցարդ, ինչպէս ամեն Ամերիկացի, ամերիկեան [illegible] պարզապէս Մըսթըր էին (Պ. կամ Տէր)։ Նոր օրէնքի մը համեմատ զոր քուէարկեց Ուաշինկթընի Խորհրդարանն, այսուհետեւ այս ծայրայեղ հաւասարականութեան վերջ պիտի տրուի։ Ամերիկեան դեսպանք, առաջին թէ երկրորդ կարգի, ուրիշ Տէրութեանց դեսպաններուն պէս «Վսեմափայլ» տիտղոսը պիտի ընդունին։ Այս ընթացքով, օրին մէկն ալ պատուանշաններ, ու մինչեւ իսկ ազնուականութեան տիտղոսներ պիտի հաստատուի՞ն արդեօք Ուաշինկթընի հայրենիքին մէջ։

ԿԱՆԱՅՔ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ.— Պաատէնի կառավարութիւնը կը յօժարի կիներ և աղջիկներ ընդունել համալսարաններու ընթացքին. Ֆրիպուրկի Համալսարանն եւս կը համակերպի. բայց Հայտըլպէրկի Համալսարանը կ'ընդդիմանայ։ Կառավարութեան կողմէ ստիպում բանեցնել պէտք եղաւ որպէս զի գոնէ բնագիտական և չափագիտական ուսմանց ճիւղն ուսանելու փափաքող օրիորդներ ու կիներ ընդունի։ Իսկ Իրաւաբանութեան, Բժշկութեան, Աստուածաբանութեան և Իմաստասիրութեան դասերէն զուրկ կը մնան ուսողուհիք։ Կը յուսացուի որ Գերմանիոյ Համալսարանաց մէջ այս խնդիր հիմնովին լուծուի, երբ աղջկանց երկրորդական դաստիարակութիւնը կազմակերպուի. զի մինչեւ ցարդ կանոնաւոր Լիսէներ չկային աղջկանց համար Գերմանիոյ մէջ, և երբ աղջիկները Լիսէներէն ելնեն, բնական է իրենց տեղ բանալ Համալսարանաց մէջ։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՔ. — Անգլիոյ Մարդահամարի Վարչութեան կողմէ հանուած վիճակագրոյ մը նայելով, իւրաքանչիւր 1,000 ամուրիներէն հետեւեալ թուով անձինք կը կարգուին՝ հետեւեալ տարիքներու մէջ.

20էն 25	տարուամուրիներէն		21	ամուսնութիւնք
25—30	»	»	94	»
30—35	»	»	138	»
35—40	»	»	147	»
40—45	»	»	122	»
45—50	»	»	79	»
50—55	»	»	43	»
55—60	»	»	34	»
60—65	»	»	19	»
65—70	»	»	5	»
70—75	»	»	3	»
75—80	»	»	½	»

Եւ իրօք, 75 էն 80 տարեկան ամուրիներու ամուսնութիւնը վիճակագրական և այլ ամեն տեսակէտներով կէս-ամուսնութիւն պէտք է համարուի։

Այս վիճակագիր ամուրիներու միայն կը վերաբերի, և ո՛չ թէ այրիներուն որք նորէն կը կարգուին։

Այս հաշիւէ կ'երեւի թէ Անգլիոյ մէջ ամուսնութեան սովորական տարիքն է 30 էն մինչեւ 45, և թէ 45 էն 50 տարու կարգուողներն, ինչպէս 50 էն 55 տարու կարգուողներն, աւելի շատուոր են համեմատաբար քան 20 էն 25 տարու կարգուողները։ Բնաւ տարակոյս չկայ թէ Անգլիացիներուն [illegible] կարգուելու սովորոյթը մեծապէս կը նպաստէ ուժի կորովի և երկարակեաց սերունդ մը արտադրելու։

ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՔ. — Նոյն պաշտօնական պաշտօնէէն (Անգլիոյ Մարդահամարի Վարչութեան Պետին) մէկ ուրիշ հաշուէն կը տեղեկանանք թէ Անգլիոյ մէջ առ մէն մի անձ որ կը հարստանայ՝ ութ անձինք կը սնանկանան։ —Լոնտոնի մէջ, որ հինգ միլիոնի չափ բնակիչ ունի, չորս անձէ մին եւեթ շաբաթական 1 անգլ. ոսկիէ աւելի վաստակ ունի։ Չորս անձէ երեքը, կամ այն հինգ միլիոն հոգւոյ երեք-չորրորդ մասը շաբաթական վեց մեճիտիէէն պակաս վաստակ ունի։ Պէտք չէ սակայն մոռնալ թէ վաստակի տէր չեղող տղայքն ու կանանց մէկ մասն եւս սոյն հաշուոյ մէջ են։

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆՔ, Անգլիոյ մէջ, ամեն շաբաթու վեց հարիւր հազար անգլ. ոսկւոյ ծախք մ'ունին՝ աղքատաց օգնելու համար, աղքատանոցներուն կամ անոնց առանձին բնակարաններուն մէջ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (89)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐԳ ԵՒ Է. ԼԻՏԸՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

Երկու դռնակներ որք կը ծածկէին սենեակներուն մուտքը, մեղմօրէն սահեցան իրենց ոսկեզօծ ձողերուն վրայ։ Մերունի սպասաւոր մը, որ մարքիզին սպասահանդերձը կը կրէր, կեցաւ սեմին վրայ և ծանուց.

—Պ. տը Կռան-Րիէօ Մարքիզը։

—Տիկին տը Ռօսթան կոմսուհին։

—Պ. Սեպաստիէն աբբան, Պառօն տը Բէրակի։

Կոմսուհին ներս մտաւ հօրը բազուկին կրթնած։

Յետոյ կուգար աբբան։

Աւելի քան մէկ տարի ետք նորէն տեսնելով այս մեծաշուք տիկինը, առաջ այնքան ազդեցիկ իր կերպարանքովն ու իր կեցուածքով, Մարսէլ ցաւագին յուզում մը զգաց։ Քանի մը ամսուան մէջ, կոմսուհին տասը տարի ծերացած էր. իր սպիտակ մազերը վեր առած և գրեթէ ամբողջովին ծածկած էր սեւ երկայնածիր թիւլէ գլխանոցի մը տակ, որուն կցուած էր վայրահակ ծալքերով երկար քօղ մը։ Հասակը ծռած էր անհուն վիշտի մը ծանրութեան տակ։ Իր խորապէս խորշոմեալ ճակատը, քաշուած ու նիհար դիմագծերը, իր նուազուն ակնարկն ու կարմրցած արտեւանունքը, այս ամենը կը յայտնէին վիշտի և տրտմութեան երկար ժամեր՝ ողբ ու կոծով անցուած։ Կամաց կամաց կը յառաջանար, գլուխը դէպ ի գետին հակած, ձախ բազուկը կախուած սեւ պարեգօտն ի վար։

Արգահատախառն յարգանքի խորին զգացմամբ Մարսէլ նախ ողջունեց կոմսուհին, յետոյ մարքիզն ու աբբան։ Մեծաբանօք փոխանակեցին կոմսին ողջոյնը։ Նշանով մը, ծառայք առաջ բերին աթոռները։

Թէեւ լուրջ տեսակցութեան մը պատրաստուած, Մարսէլ ապշեցաւ մնաց այս ընդունելութեան հանդիսաւոր հանգամանքէն։ Ամեն դէմքի վրայ բան մը կը կարդար խիստ, սառուցիկ։

Պատուոյ սրահին մէջ կը գտնուէին, ընդարձակ սենեակ մը ոսկեզօծ և քանդակեալ տախտակամածներով՝ Լուի ԺԴ.ի մեծ ոճին համեմատ։ Ամբողջ կահ կարասին պատրաստուած էր այս հնամեայ բնակարանին համար, ուստից բնաւ դուրս չէր ելած։

Սովորաբար, այս սրահ իր ծաղկալից թաղարակալներով, իր բազմատեղեան ջահերով, իր քոնսոլներով և իր արոյրէ ոսկեզօծ արձաններով իշխանական շքեղութիւն մը ունէր։

Զարմանալի տարօրինակութեամբ մը, որ կրնար շփոթել ամեն միտքեր, սրահն եղած էր ԺԲ. դարու մեռելական սենեակ մը։ Դագաղը կը պակսէր միայն։

Բազմատեղեան ջահերը, զարդանկարները, հայելիներուն շրջանակները ծածկուած էին սեւ քօղով, և կահերը պարփակուած էին սեւ սերժէ ծածկոյթի մէջ։ Ջեղունէն գետին կը ձգուէին երկար գորգեր, նոյնպէս սեւ։

Մեծ պատին կեդրոնը, Ռօսթան կոմսին կենդանագիրը կը տեսնուէր՝ սեւ թիւլով քօղեալ։

Այս մահասարսուռ պատկերին անձերէն մին աւելի կը շեշտէր անոր եղականութիւնը. Սիկիսմոն տը Կռան-Րիէօ մարքիզն էր այս անձը։

Կռան-Րիէօներու մեծ գերդաստանին այս յետին ներկայացուցիչը ութսունեւութ տարու էր։ Քսանեւութ տարու էր 1789ին և հրացանակրաց հարիւրապետ էր։

Հայրը նոյն թուականին մեռաւ կառափնատի վրայ։ Գաղթելով, Ֆրանսա դարձաւ 1816ին միայն։ Արտասահմանի մէջ ամուսնացած էր իր աքսորակիցներէն մէկուն աղջկանը հետ, որ մեռաւ աղջիկ մը ձգելով։

Քաջարի, ուղղամիտ և կատարեալ ազնուականի ամենէն մաքուր տիպարն էր։ Անցեալին աւանդութիւններուն հաւատաւոր, աւելի քան յիսուն տարիէ ի վեր կ'ապրէր կատարեալ առանձնութեան մէջ։ Անցեալին համար այնքան յարգանք ունէր որ իր երիտասարդական ամեն սովորութիւնները միտքը պահած էր մանրամասնօրէն։

Տեսնելով զնա փոշեգոյն մազերով, սուրն ի պատեան, գլխարկը բազուկին տակ, կարճ տափատով, քառակուսի լօղիկով, ձգտուած գանկապանով, վիզն ունենալով Թագաւորին պատուանշանները, պիտի կարծուէր տասնեւութերորդ դարու մեծ ազնուականի պատկեր մը իր շրջանակէն վար իջած և մարդկային ձեռքէ մը օգեւորուած։

Բարձր հասակը, զոր տարիքը չէր կքած, անկիւնաւոր էր և չոր գիծերով։ Դէմքը, սպիտակագոյն դեղին, նիհար էր ու ոսկրուտ։ Կկոցեալ աչուըները, բարակ, պուռպոնեան կորութեամբ քիթը, սրածայր անմօրուս ծնոտը, շողշողուն ճակատը տեսակ մը նմանութիւն կուտային անոր՝ Սերվանդէսի նշանաւոր դիւցազնին հետ։

Սակայն, իր կապոյտ աչքէն կը յորդէր տակաւին ճառագայթ մը փայլուն, վառ, խելացի։ Իր գունատ շուրթերը տակաւին գիտէին ժպտիլ, և երբ կը խոնարհէր կնոջ մը առջեւ, իր շարժումին մէջ կ'երեւէր Էօ-տը Պէօֆի ձիաւորներուն վայելչութիւնն, որ այսօր կորսուած է։

Իր աղջկան պէս, մարքիզն ալ սգազգեստ էր. սակայն սգակապ չէր դրած, միակ զիջողութիւնն զոր ըրած ըլլար արդի օրէնքներուն։

Սեպաստիէն աբբան, Պառօն տը Բէռակի, զարմիկ մըն էր գերմանածին, արենակից թէ Կռան-Րիէօներուն և թէ Ռօսթաններուն։

Նիհար մարդ մըն էր, անփայլ գոյնով, երկչոտ նայուածքով, մանկային անուշ ձայնով։ Հակառակ իր ճղճիմ երեւոյթին և ողջաւոր կերպարանքին, անսանձ կորովով մը օժտուած էր։

Սիրային բուռն վիշտի մը հետեւանքով, քսանըինը տարեկան եղած ատեն կրօնականութեան մէջ մտած էր։ Ցայժ դաստիարակեալ, կրնար, շնորհիւ իր խնամութիւններուն, կղերային կարեւոր պաշտօններու հետամուտ։ Նախամեծար համարեց պարզ երէց մնալ Պրըթանիի մէկ համեստ վիճակին մէջ։

Հաւատաւոր, անձնուէր և անձնուրաց մարդ, ողորմածութեան համար կ'ապրէր և այնքան խիստ էր ինքն իրեն համար որքան ներողամիտ ուրիշներու համար։

Տիկին տը Ռօսթան արժանաւոր քահանային նկատմամբ կը տածէր պատկառանք և անկեղծ բարեկամութիւն։

Ողջոյնը փոխանակելով հանդերձ Մարսէլին, ծերունի Մարքիզը քննեց երիտասարդը. զարմացաւ անոր վայելչութենէն և անմիջապէս իր դէմքն սքանչացում յայտնեց։

Մարսէլ սեւ զգեստներ հագած էր։ Իր ալտենկոյին լամբակին վրայ կ'երեւէր սպայի վարդանիշը որ Եւրոպայի մէջ ամենէն յարգի օտար ասպետութիւններէ մին էր։ Այդ կերպարանք, պերճ և խիստ պարզութեամբ մը, աւելի դուրս կը ցայտեցունէր անոր մեծաշուք երեւոյթը։

Մարքիզին պէս, Աբբան ալ շատ զարմացած երեւցաւ։

—Պարոն դերակոմս, ըսաւ Մարքիզը, պատիւ ունինք ձեզ ներկայացնել Պ. Սեպաստիէն աբբան, մեր ազգականը։ Եթէ հոս կը գտնուի առանց ստորագրած ըլլալու մեր նամակը, պատճառն այն է որ այս առտու հասած է միայն ի Փարիզ։

Մարսէլ ողջոյն մը փոխանակեց աբբային հետ։

Ամենքն ալ նստած էին, մարքիզն յարեց.

—Շնորհակալ եմ ձեզ, պարոն դերակոմս, որ փութացած էք պատասխանել այն հրաւէրին զոր պատիւ ունեցանք ձեզ ուղղելու։

—Պարոն մարքիզ, պատասխանեց երիտասարդը յարգալից շեշտով մը, երբ մարդ նամակ մը կ'ընդունի որ կը կրէ ձեզի նման ճշմարտապէս պատուաւոր անձանց անունները, իր պարտքն է երթալ զինք կանչողներուն։

Մարքիզը գլխով ողջունեց. Ռօսթան դերակոմսը կիսովին ոտք ելաւ։

Երկու ազնուականներուն զարմանքը աւելի կը շեշտուէր լսելով Մարսէլին խօսուածքը։

—Տարօրինա՛կ բան, մրմռաց մարքիզը։

Պահ մը լռութիւն տիրեց, յորում մարքիզն ինքզինքն ամփոփելու երեւոյթն ունեցաւ։ Գաղտնի մտածում մը յայտնապէս կը զբաղեցունէր զայն։

Կոմսուհին, իր տագրը և աբբան ծերունիին երեսը կը նայէին, անոր մտածկոտ երեւոյթէն զարմացած։

Մարսէլ հետզհետէ աւելի կը հետաքրքրուէր. իր խուզարկու նայուածքը մէկէն միւսներուն կ'երթար, սպասելով որ հաճին հարցունել իրեն թէ ի՛նչ կ'ուզէին իրմէ։

Վերջապէս, մարքիզը մեղմիւ վեր առաւ գլուխը, յետոյ, վարանոտ ձայնով մը.

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Քաղաքական ժողովն ի նիստ գումարուեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ազն. Տիգրան էֆէնտի Նուսուֆեանի։ Ժողովն զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով և խորհրդակցութիւններ կատարեց ազգ. վարժարանաց արտօնագրի և վիճակագրութեան խնդրոյ վրայ։

Որոշեց հրահանգ տալ Պէշիքթաշի և Էյուպի Թաղական խորհրդոց՝ նորոգ ընտրութեան համար։ Վաւերացուց Եէնիքէօյի Թաղական խորհրդոյ երեք անդամոց ընտրութիւնը։

* * *

Տնտեսական Խորհրդոյ չաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Ղալաթիա։ Խորհուրդն որոշեց վաւերացնել Ազգ. Հիւանդանոցի հինգ տարուան և Գընալը կղզիի եկեղեցւոյ ու վարժարանի մատակարարութեան հաշիւները։

Սամաթիոյ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մատակարարութեան երկու տարեկան հաշիւները ներկայացուած ըլլալով, յանձնուեցան կեդրոնական համարակալութեան ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։

Եէնի գաբուի Արժ. Տ. Խաչատուր քահանայն ներկայանալով մատոյց Եէնի գաբուի մէջ հաստատուած աղքատանոցի հանգանակութեան և շինութեան հաշիւը։ Խորհուրդն ուշադրութեան առնլով՝ շնորհակալութիւն յայտնեց Տ. Խաչատուր քահանային իւր այս մարդասիրական ձեռնարկին համար և որոշեց հաշիւը վաւերացնել։

Խորհուրդը նկատելով որ Թաղական խորհուրդներն ըստ օրինի ցարդ չեն ղրկած անցեալ տարւոյ հաշիւներն, որոշեց շրջաբերականաւ յանձնարարել Թաղական խորհրդոց որպէս զի մինչև մարտի վերջը ղրկեն իրենց մատակարարութեան հաշիւները։

Զբաղեցաւ նաեւ Պալաթու, Եէնիքէօյի, Թօփգաբուի, Գուզկունճուքի, Գումգաբուի դուրսի և Նարլը գաբուի եկեղեցեաց վերաբերեալ հաշուական, կալուածական և կտակային խնդիրները։

Յաջորդ նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ չորեքշաբթի ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

* * *

ՀՐԴԵՀ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

[illegible] բաթին երկուշաբթի լուսնալու գիշերը հրդեհ ծագեր է յԵրուսաղէմ, Ս. Յարութեան տաճարի Հայոց պատկանող մասին մէջ, ուր կը գտնուի Փրկչոյ գերեզմանը։

Հրդեհը մեծ վնաս մը չի պատճառած՝ կարելի եղեր է առաջքն առնուլ։

Մանրամասն տեղեկութիւնք չկան։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Խալֆի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Պոլսոյ Թղթատարատան տնօրէն Վէհպի էֆէնտիի և Հալէպի ու Ատանայի հեռագրական ու թղթատարական ընդհանուր տնօրէն Պէքիր էֆէնտիի։

Սանճաք Միւթէմաիզի աստիճան՝ Հեռագրական և թղթատարական վերատեսչութեան վիճակագրութեան տնօրէն Մագհար պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ նոյն վերատեսչութեան առաքմանց սենեկին տնօրէն Օսման էֆէնտիի և թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ճէմիլ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ նոյն վերատեսչութեան ճարտարապետ Տիմիթրաքի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հեռագրական և թղթատարական վերատեսչութեան ժողովոյ անդամներէն Հաճի Թէվֆիգ ու Տիմիթրաքի էֆէնտիներու, նոյն ժողովոյ դիւանին գեր-տնօրէն Պէհճէթ էֆէնտիի և օգնականին՝ Օսման էֆէնտիի։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ կարեւոր խնդրոյ վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց և մէկ քանիներուն համար տրուած որոշմանց տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Վեհ. Սուլթանին։

ԾՈՎԱՅԻՆ Նախարար [illegible] փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նստին։ Վեհ. Սուլթանն անցեալ օր յատուկ պաշտօնատար մը ղրկելով՝ Ն. Վսեմութեան որպիսութիւնն հարցնել տուաւ։

ԱԶԱՏԱՐԱՐԻ ՇՔԱԴՐԱՄ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ ազատարարի շքադրամները ժառանգական ըլլան՝ մարդ ազատելու գործին քաջալեր մը ըլլալու նպատակաւ։

ԹԻՀՐԱՆԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսեն Թուրք լրագիրք, Նասրէտտին Շահը յառաջիկայ գարնան ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ յԵւրոպա և թէ Շահին պիտի հետեւին չորս պաշտօնեաներ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոցի շէնքէն մինչև Բեազըրխանէ ճամբայ մը շինելու համար Պ. Ռընէ Պօտէի արտօնութիւն խնդրած էր։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած ըլլալով ընդունիլ այդ խնդիրը, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրամայած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ կայս. Իրատէին համաձայն հարկ եղածն ի գործ դրուի։ Խճուղեաց և կամուրջներու վարչութիւնն, որուն յանձնուած է այդ խնդիր, Պ. Ռընէ Պօտէին հրաւիրելով, ձեռնարկած է հարկ եղած գործողութեանց կատարման։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքաց և երկրագործութեան նախարար Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտի մտադիր է անտառաց վարժարանը միացնել Հալքալըի երկրագործական վարժարանին հետ։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.— Վեհ. Սուլթանն, որ Մալաթիոյ ու Հիւսնիմանսուրի երկրաշարժէ վնասելոց երեք հազար ոսկի շնորհած և հրամայած էր ամեն կերպիւ օգնել արկածելոց, միանգամայն հրամայած է որ աղքատաց օգնելու համար կազմեալ յանձնաժողովին կողմէ հանգանակութեան ձեռնարկուի ի նպաստ նոյն երկրաշարժէ արկածելոց։

Դ. զօրաբանակի հրամանատարն, Սերասքերի Դրան մէկ հրամանին վրայ, վեց հարիւր վրաններ ղրկած է արկածեալները պատսպարելու համար։

ՀԱՄԻՏԻՑԷ ՀԵԾԵԼԱԳՈՒՆԴԵՐ.— Վեհ. Սուլթանն, ըստ խնդրանաց Ճէպէլը Տուրուզի Շէյխերուն, որք անցեալները մայրաքաղաքս եկած էին, հրամայած է որ այդ տեղի ժողովրդեան եւս հեծելագունդ մը կազմուի՝ նման Համիտիյէ հեծելագունդերուն։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ երեք ընկերութիւնք դատ բացած էին տիկին Ռօզա-Հիրշի և իր աղախնոյն դէմ, — երկուքն ալ հնդգարական հպատակ, — ամբաստանելով զանոնք թէ կանխամտածմամբ կրակի տուած էին իրենց տունն, ի Թէփէ-Պաշը, ապահովագրութեան գումարն ստանալու համար։ Այս դատ քանի մը օր առաջ տեսնուեցաւ Պոլսոյ Եղեռնադատ ատենին առջեւ։ Դատարանը՝ լսելէ յետոյ ամբաստանելոց [illegible] էֆէնտիի պաշտպանողական ճառն որ կը խօսէր հրդեհի և ապահովագրութեան վրայ, տուաւ իր վճիռն որով անպարտ կ'արձակէ տիկին Ռօզա-Հիրշն և սորա աղախինը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրն ուղղած է քարանթինայի կայաններուն.

Որոշմամբ առողջապահական խորհրդոյ, Մուսթաֆա-Փաշա հասնող ուղեւորներուն վրայ դրուած պաշտպանական միջոցներն ու բժշկական այցելութիւնք վերցուած են փետրվար 24էն անդին։ Նոյնպէս սոյն թուականէն սկսեալ վերցած է Ջիպէֆչէ հասնող ուղեւորներուն վրայ դրուած 24 ժամուան հսկողութիւնք։

—Որոշմամբ առողջապահական խորհրդոյ, այլ եւս բժշկական այցելութեան չպիտի ենթարկուին այն նաւերը որք կուգան Դանուբէն, Սեւ ծովէն, Ազախու ծովէն (ի բաց առեալ Եօքի և Թայղանի միջեւ գտնուած ծովեզերքը), Մարսիլիայէն և Աւստրիոյ, Փարագատի՝ Ադրիականի ծովեզերքներէն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ տրոց գանձման համար հրատարակուած կանոնագիրը յառաջիկայ մարտէն գործադրութեան դնելու համար Մալիյէի պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է որ առ այդ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանի դասախօսութիւնք մերձակայ Ռամազան ամսուն առթիւ յառաջիկայ չաբաթ օրէն յետոյ պիտի դադրին և ապրիլ 10ի շաբաթ օրը պիտի վերսկսին։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ընդհանուր դատախազի օգնական Սալիմ պէյ և Տէֆթէրը Խագանիի պաշտօնեայ Հիւսէյին Քեազիմ էֆէնտի, կ'ըսէ «Սաատէթ», որք Կէյվէ գնացած էին քննելու համար տեղւոյն գայմագամ Պէհճէթ պէյի դէմ եղած բողոքները, իրենց պաշտօնն աւարտելով Նիկոմիդիա վերադարձեր են։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.—Երեքշաբթի գիշեր Պոլսոյ Սիւնպիւլլի խանի մէջ կռիւ մը տեղի ունեցաւ։ Նոյն խանը բնակող Մինա, Եանի ու Վանկել անուն կօշկակարներ դուրսը մնացած ըլլալով՝ ուշ ատեն խանէն ներս մտնել ուզեր են, սակայն սենեկապահի փոխանորդն՝ Եղիա՝ նախ և առաջ չէ ուզեր դուռը բանալ և յետոյ բացեր է։ Երեք կօշկակարք ներս մտնելնուն Եղիաի վրայ յարձակելով ծանրապէս վիրաւորեր են զայն։ Ոստիկանք վրայ հասնելով այդ երեք մարդիկը ձերբակալեր և վիրաւորեալն ալ հիւանդանոց ղրկեր են։

—Երէկ իրիկուն Մոլլախանէի մօտ գտնուած Նէմչէ խանը անուն չէնքին տանիքէն հինգ վեց հատ խոշոր քարեր վար ինկան, սակայն բարեբաղդաբար ո և է վտանգ չպատահեցաւ։ Թաղապետութեան պաշտօնեայք յետ քննութեան հաստատելով որ տանիքին միւս մասերն եւս փլչելու վտանգ կ'սպառնան, այդ տեղի անցուդարձն արգիլեցին, ո և է արկած չպատահելու համար։

—Անցեալ օր Պասմախանէի մօտ ծովուն վրայ գտնուած փայտեայ կամուրջէն անցնող վարձու կառք մը ծովն ինկաւ։ Պասմախանէի զինուորք կառավարին աղաղակներն իմանալով օգնութեան փութացին և ազատեցին թէ՛ կառավարը, թէ՛ կառքն և թէ ձիերը։

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Ալաշեհրի երկաթուղւոյ կառախումբը պառաւ խուլ կին մը կոխոտեր է։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէջ՝ ձիւնի ու անձրեւի առատութենէն ափիոնի հունձքը վնասուեր է։ Միւս բերքերու մէկ քանին հարիւրէն հինգ համեմատութեամբ վնասուեր են, իսկ մեծ մասը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան մէքթուպճի Ապտիւլլաթիֆ էֆէնտի Ատալիա պիտի ուղեւորի, ինչ ինչ քննութիւններ կատարելու համար։ Այդ տեղին համար անտառի հինգ քննիչներ պիտի կարգուին։

ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ երկրաչափական վարժարանին քննութիւնք աւարտելով քառասունը եօթը չրջանաւարտք սպայի վկայական ստացեր են։

Քաղաքային երկրաչափական վարժարանի ուսմանց չրջանը վեցէն եօթը տարուան բարձրացած է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Պ. Եաստովքի, որ անցեալ ուրբաթ օր Հալէպէն մայրաքաղաքս եկաւ, այսօր Պետրպուրկ կ'ուղեւորի։ Կ'ըսուի թէ Պ. Եաստովքի դեսպանական պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

ՄԱՔՍԻ ԱԶԱՏ.—Կայս. Իրատէն որ կը հրամայէ ջնջել Թուրքիոյ մէկ նաւահանգիստէն միւսը ծովու ճամբով փոխադրուող տեղական ցորենին և ալիւրի մաքսատուրքը, նախընթաց օր հաղորդուեցաւ Մաքսային վերատեսչութեան։

ԽԵԼԱՑԻ ՇՈՒՆ ՄԸ.—«Էճիպշըն Կազէթ» հետեւեալը կը հրատարակէ.

«Եզական պատմութիւն մը կը հասնի մեզ Գաճիրէէն։ Մեր բարեկամներէ մին ռուսական մեծ շուն մը ունի, չատ խելացի, որ սովոր է ամեն իրիկուն երթալ գտնել լրագրավաճառ մը՝ «Էճիպշըն Կազէթ» առնելու համար իր տիրոջը։

«Իրիկուն մը, շունը ետ կը դառնայ առանց այդ լրագրին և բերնին մէջ ունենալով ստակը։ Տէրը չատ կը զարմանայ և յաջորդ առտուն ինք անձամբ կ'երթայ լրագրավաճառին, հասկնալու համար թէ ինչու լրագիրն ըստ սովորութեան չէր տրուած շունին։ Լրագրավաճառը կը յայտ[illegible]վին սպառած էր ճեպընթացին ժամանումէն քանի մը վայրկեան ետքն և թէ ինք շունին տուած էր «Փօսթօ Էճիպշըն» լրագրէն օրինակ մը, զոր խելացի անասունը բացարձակ մերժած էր ընդունիլ։»

* * *

«Լօնտոն և Լանգաշայր» անգլիական ապահովագրական ընկերութիւնը, որ Գաթրգիւղի վերջին հրդեհէն ամենէն աւելի վնասուողն էր, տասն և հինգ օրուան մէջ իր բոլոր հաշիւները կարգադրած և վճարած է 6000 անգլ. ոսկի, ի մեծ գոհունակութիւն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց։

ԹԱՏՐՈՆՔ ԲԵՐԱՅԻ

Ձմրան մեծագոյն մասն առանց թատրոնի անցունելէն վերջը, երկու ֆրանսական խումբեր միեւնոյն ժամանակ կուգան չարք մը ներկայացումներ տալ ի Բերա։

Պ. Բրոտիւս վարձած է Վէզաի թատրոնն, ուր այս գիշեր պիտի սկսի իր ներկայացումն, եթէ այսօր հասնի Պ. Տէւէմս, բարիզեան ծանօթ թէնօրը։ Պ. Բրոտիւսի խումբին գլխաւոր երգչուհիներն են՝ տիկին Պէնաթի (որ ծանօթ է ի Բերա, «Զէմիրէ»ին ներկայացման թուականէն) և Օր. Վիօլէ։ Այսպիսի խումբի մը ներկայացումները համակիր ընդունելութիւն մը պիտի գտնեն անշուշտ Բերայի թատերասէրներուն կողմէ։

Պ. Սանտրէ եւս կը վերադառնայ Իզմիրէն, 22 ներկայացում տալու համար Թէփէ-Պաշըի թատրոնին մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 8 մարտ.—Բանամայի կաշառակերութեան դատն սկսաւ այսօր։ Այս առաջին նիստը նուիրուեցաւ Պ. Շարլ տը Լեսեփսի հարցաքննութեան, որ ջանաց բացատրել թէ զանազան անձանց դրամ տալով ինք պարզապէս տեղի տուած էր Պ. Պ. Պայհօյի, Քլէմանսոյի, Ֆրէյսինէի և Ֆլօքէի ստիպմանց։ Արդէն ինք կը կարծէր թէ այսպէս ընելով Բանամայի գործին յաջողութեան նպաստած կ'ըլլար։

—«Ֆիկառօ» կը հրատարակէ ռուս դիւանագէտի մը մէկ զեկոյցը որ կ'ըսէ թէ ռուս նաւատորմի մը ի Ֆրանսա այցելութեան մասին կատարուած պաշտօնական բանակցութիւնք վերջնապէս ի բաց թողուած են։ Պ. Ժիւլ Ֆէռիի ընտրութիւնը յոռի տպաւորութիւն մը յառաջ բերած է ի Ռուսիա։ Ռուսիա այժմ կը սպասէ որ ֆրանսական կառավարութիւնը իր քաղաքականութիւնը ճշդէ։ Այն պարագային յորում կացութիւնը [illegible], Զարեւիչն Հավր պիտի գայ օգոստոսին կամ սեպտեմբերին, նաւախումբի մը գլուխն անցած։

ՊԵՐԼԻՆ, 7 մարտ.—Ռայխսթակը միաձայնութեամբ ընդունեց որոշում մը որ կը հաստատէ չոգենաւերու մէջ գործածուող անգլիական հանքածուխին տուրքը։ Յետոյ աւարտեց ծովային նախարարութեան սովորական ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը, ընդունելով ելմտացոյցի յանձնաժողովին բոլոր առաջարկութիւնները։

—8 Մարտ.—Ռայխսթակը աւարտեց ծովային նախարարութեան արտասովոր ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը։ Հակառակ Պ. Քափրիվիի և ծովային նախարար Կոլման ծովակալին յայտարարութեանց թէ արտասովոր վարկին մերժումը մահացու հարուած մը պիտի ըլլայ գերմանիոյ ծովային զօրութեան, խորհրդարանը մերժեց նաւային նոր շինութեանց համար խնդրուած քանի մը վարկեր։

ԼՈՆՏՈՆ, 8.—Լորտերու ժողովը մերժեց ժառանգութեան վրայ նոր օրինագիծ մը, որուն երկրորդ ընթերցումը կը խնդրուէր կառավարութեան կողմէ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 25 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 1/2
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	24 24
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	24 22
Կէս օրին	24 20
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» ժամ 3ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն ... Սէրի	56 25
» ... »	33 50
» ... »	25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 14
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Քօնս.	» »	4 25
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 30
Բէժի	Օսմ. Ոսկի	16 35
Թրամուէյ	» »	597
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	537 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	90 1/2
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի		65

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 39
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Մարք Գերմանական ոսկի]	»	107 30
Իմբէրիալ	»	90 20
Քրիմից	»	51 15
Ռուպլ Թղթադրամ	»	8 62
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	107 34
Մանր արծաթ	»	103 10
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	19 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 8 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 07
» » 4 1/2 %	106 17
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 40
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	473 75
[illegible] (1890)	[illegible]
Օսմանեան Երկաթուղի	91 12
» Րէժիի բաժնեթուղթք	382 50
Պանք Օթոման	594 37
Քրէտի Լիօնէ	777 50
Իտալական Ռանթ 5 %	92 45
Եգիպտական միացեալ	504 06
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 165
Օսմանիյէ Օսմանեան քոնսօլիտէ)	385 —

ԼՈՆՏՈՆ, 8

Անգլ. քոնսօլիտ	98 06
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 25
» » » Ա.	56 25
» » » Բ.	33 50
» » » Գ.	22 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871	99 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	96 25
Պանք Օթոման	13 25
Այտընի երկաթուղի	17 50
Դասապայի երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	99 75
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 336

ՎԻԵՆՆԱ, 8

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125
» Փարիզի »	48 12
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	172 50
» Երկաթուղի	49

ՊԵՐԼԻՆ, 8

Օսմանեան Երկաթուղի	93 20
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 350
» Փարիզի »	80 95

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 9 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 93
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 20
Օսմ. երկաթուղի	91 25
Օսմ. Րէժի	— —
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթոման	594 06
Օսմանիյէ	— —

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

(ՑՆՑՂԱՏԱՊՔ—LES BRONCHITES)

Հարբուխն, այս հասարակ հիւանդութիւնն, որ այնքան կը ձանձրացունէ ժողովուրդն, յառաջ կուգայ օդափողի եւ մեծ շնչափողերու բորբոքումէն։ Նախ եւ առաջ փոքրիկ անհանգստութիւն մըն է սա որ, ինչ ինչ պարագայից մէջ, կրնայ կերպարանափոխուիլ եւ, յամրաքայլ ընթացքով մը, ցնցղատապ գիտական անունն ստանալ։ Այս հիւանդութեան յաճախութիւնն և չափազանց զանազան ձեւերն ըմբռնելու համար պէտք է յիշել [illegible] տրամադրութիւնն ու դիրքըն, ճշմարիտ ճիւղեր չրջեալ ծառի մը որոյ արմատը կը կազմէ օդափողն, որ խռչափողին, ներքին կոկորդին եւ քթի ծակերուն շարունակութիւնն է, ուստի յառաջ կուգայ ցնցղատապի մը կարեւորութիւնը խռչակատապէ մը, փողացաւէ մը և մանաւանդ ուղեղի հարբուխէ մը յետոյ։ «Հարբուխս կուրծքս իջաւ»։

Ծառին ճիւղերն, -շնչափողերն,- հետզհետէ փոքր ճիւղերու կը բաժնուին, բայց մին միւսին հետ հաղորդակցութիւն չունին. այդ պատճառաւ գլխաւոր արմատներու բորբոքումը շնչառական խիստ մեծ նեղութիւն մը երեւան կ'ածէ, նոյն իսկ այն ատեն յորում հիւանդութիւնը դեռ չատ տարածուած չէ։ Գագաթնային ճիւղերը թոքային փամփուշիկներուն կը յանգին, բորբոքումը կրնայ այս վերջնոց հասնիլ (թոքատապ), իսկ սա կնճռոտ խնդիր մ'է։

Հարբուխս յառաջ գալու եղանակը չատ դիւրին է։ Պաղին ազդեցութեամբ, արիւնը մեծ քանակութեամբ կը յորդէ օդային առաջին խողովակներուն փողիկներուն մէջ։ Սոցա ներքին մաշկն, [illegible], այս արեան հաւաքման պատճառաւ կը թանձրանայ, ապա օրինական հիւթանջատումը կը չատնայ։ Նախ եւ առաջ հեղուկ և փայլուն է, լորձնաթաղանթին մէկ մասին կորսուելովը իսկոյն աւելի կը թանձրանայ։

Վնասուց այս տրամ վերլուծումը գլխաւոր ամեն նշաններու բացատրութիւնը կուտայ։ Հազը, այս բնական գործն որոյ նպատակն է դուրս արտաքսել այն ամեն բաներն որ կը նեղեն շնչառութիւնը, սկզբնաւորութեան միջոցին տաժանելի և չոր է, այն ատեն մանաւանդ որ շնչափողերն արեան հաւաքման պատճառաւ ծաւալով իրենին փոքրացած են կ'երեւի. թէ դըժկամակութեան ձեւին ներքև հազը չը կրնար արդիւքին դէմ դնել և այսպէս բաւական յոգնեցուցիչ կը լինի. բայց, երրորդ օրէն սկսեալ, հիւթանջատումը կամաւելի յանն՝ աւելորդ մասերը դուրս կ'արձակուին և հազն այնքան քիչ դըժուարակիր կը լինի որ «թուքը դիւրաւ կուգայ»։ Շնչառութեան բերած դըժուարութեան հետ կը զանազանի [illegible]։ Հիւանդը խայթում մը, օդափողի դրգռման պատճառաւ կուրծքին մէջտեղը տաքութիւն և եռեւի կողերուն երկայնութեամբ ցաւ մը կ'զգայ, ճիշդ այն կէտերէն ուր կը միանայ մեծ գնդերն որ կրծային պարապութեան և փորին մէջ իբր միջնորմ կը ծառայէ։

Դարմանն որ, իբր կարգին յառաջ կուգայ վնասուց և նոցա հետեւութիւններն եղող նշաններու ուսումնասիրութենէն, պէտք է [illegible] ըլլայ։ Նախ և առաջ կարեւոր է վիժել տալ հիւանդութիւնն, այն ատեն մանաւանդ երբ տակաւին կարելի է, այսինքն այն վարկենին յորում արեան չափազանց յորդութեան պատճառաւ հաւաքումն տեղի ունեցած է։ Արիւնն ուրիշ կողմ մը դարձունելու համար, պէտք է մանանխոյ հատիկներով լայն ծեփ մը (լափա) կապել երկու ուսերուն մէջտեղ մինչեւ որ այրումն անտանելի լինի եւ ոտքերն մանանխոյ ալիւրին մէջ լուանալ, դարձեալ տաք բուսաջրով մը գրգռել քրտինքն, զորօրինակ հարբուխին համար թէյ։

Եթէ այս եղանակները չյաջողին, եթէ [illegible] պէտք եղած ժամանակն գործածուած չեն (այսինքն կանխաւ տրամադիր մարդոց համար, պաղէ մը անմիջապէս յետոյ, եւ կամ հազին երեւցած ատեն) եւ թէ հիւանդութեան տարածումը խիստ արագ եղած է, պէտք է բալասանեաններու (իւղ) դիմել (tolu, térébenthine, sève de pin) որք թուքն (պալղամ) աւելի հեղուկ պիտի ընեն և հետեւաբար հազն աւելի քիչ ցաւագին։ Եօտի գունաջուրին (teinture d'iode) ծեփն ընդհանրապէս արդիւնաւոր կը լինի, բայց այս արդիւնքներն չեն կրնար բաղդատուիլ [illegible] արդեանց հետ։ Այս վերջին միջոցը կամ դեղն, որ կը կայանայ տաքութեամբ օդը պարպուած գաւաթներուն մէջ մորթին դէպ ի վեր բարձրացման և հետեւաբար արեան հաւաքման մէջ, տասն վայրկեան միայն [illegible] կը լինի (զի միմիայն քիչ մը նեղութիւն յառաջ կը բերէ և ո՛չ իսկական ցաւ մը), այսինքն գործողութեան միջոցին։ Բայց սակայն, ցնցղատապերու սկզբնաւորութեան միջոցին գործածուելիք դեղերուն մէջէն նախապատուութիւնը պէտք է սոցա տալ, զի սոքա աւելի կը թեթեւցնեն հիւանդութիւնը քան ուրիշ արհեստական տեղափոխութիւն մը, բայց բժշկի մը ներկայութիւնն հարկաւոր է, զի երբեմն հարկ է, զի երբեմն հարկաւոր է չափաւորել իւր սաստիկ ազդեցութիւնը։

ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ԻՆՔԶԻՆՔԸ ՊԱՀՊԱՆԵԼ ՑՆՑՂԱՏԱՊԵՐԷՆ.—1. Մեր [illegible] դէմ։ Պաղին ազդեցութեամբ մորթին ջիղերուն խողովակները կը կծկուին. հետեւութիւն. մարմնոյ արտաքին կողմն արեան նուազում, յորդումը դէպի կեդրոնն և մանաւանդ դէպի թոքերն, որ, իւր բնական վիճակին մէջ, արեան ամբողջ դէզին երկու հինգերորդը կը պարունակէ արդէն։ Ուրեմն հարկաւոր է այս ջիղերն յառաջատուաբար վարժեցունել ցուրտին, այնպէս որ հակազդեցութենէ մը խոյս տալու համար խողովակներն իրենց բաւական ընդլայնումը պահեն. իսկ սա կրնայ ըլլալ մանկութենէ սկսեալ [illegible] պաղ ջրոյ գործածութեամբ նախ առաջ մարմնոյ վերին մասին վրայ և յետոյ ամբողջ մարմնոյն վրայ։

2. [illegible]։ Ուղղակի [illegible]. թէ չատ տաք և թէ յաճախ չատ պաղ օդոյ շնչառութիւն, նմանապէս խոնաւ կամ չոր, փոշիներով լի, չոգիով կամ կազով խառն։ Առողջաբանական կանոն. քթէն միայն շնչել, ուր այս օդն պիտի տաքնայ թոքին մէջ հասնելէ առաջ, ձմեռ ատեն դուրսը չխօսիլ։

Ան[illegible]. Պաղ ըմպելիներու [illegible] կուլ տալն. Պաղ օդոյ ազդեցութիւնն մարմնոյն, մանաւանդ ծայրերուն, գլխուն և ոտքերուն վրայ, քրտնաթոր մորթին սառումն։ Խռչափողի յոգնութիւն, գրգռումն և չատ բարձր խօսելու սովորութեան պատճառաւ (բան մը հասկցունելու համար հարկ չէ պոռալ, պէտք է [illegible] խօսիլ, ձայներն չափաւոր արտաբերելով) թոքային փամփուշիկներու ընդլայնումն (ուռեցք)։ Առողջաբանական կանոն. [illegible] առնուած պաղ հեղուկ մը աւելի կը զօրացունէ փոխանակ վնասելու։

Թէեւ բրդէ կամ մանաւանդ կըտաւէ հագուստի գործածութիւն, ամեն անգամ որ մարդ փոփոխ ջերմութեանց ենթարկուած է։ Յառաջխաղաց վարժութիւն մը պիտի չափաւորէ կանոնաւորէ քրտինքի արտադրութիւնն։

ՎԱՀՐԱՄ Ն. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Դ Ա Տ Ա Կ Ա Ն

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԸ

Գ.

Ինչպէս նախորդ յօդուածով յիշած էինք, անձնական դատախազներու թիւն երթալով կ'ստուարանայ։ Փլատակաց տակ թաղուող Եօրկիի եղբայրն, այս անգամ, իւր ծերունի մայրն ալ միատեղ բերած է. 70 տարեկան մօտ կին մը, որոյ կմախացեալ մարմնէն կենդանութեան նշան տուող զոյգ մը աչքեր միայն մնացած են, որոնք թուխած դէմքին վրայ բացուած երկու փոսերու մէջ տարտամ կը չարժին կարմրած՝ զաւակի մը համար թափուած աղի արտասուքներէ։ Ուրիշ մը եւս, Քէզըի քիւրդ Հասան, զալկացեալ դէմքով երիտասարդ մը, զրկուած ձախ կողմի ականջէն և աչքին ու ոտքին մէկը դեռ վիրաւոր։

Եւ պատ շինող Տիմիթրի որ չզլանար միշտ դատարանին ցուցնել, անգործածելի վիճակի ենթարկուած աջ բազուկը, միակ միջոցն իւր ապրուստին։

Արդարեւ տարօրինակ հակապատկեր մը կը ներկայացնէն դատախազք և ամբաստանեալք. մէկ կողմն աթոռներու վրայ բազմած են անուանի ճարտարապետներ՝ իրենց ծանօթ փաստաբաններով, գրեթէ ամենքն ալ եղանակին նորաձեւութեան համեմատ հագուած. մէկն՝ իւր արուեստագէտի հովերով ծածանող առատ մազերով. ուրիշ մը սև ուղտէնկոթին օձիքին տակէն ցցուող ձիւնի պէս ճերմակ չապիկով, միւսը խնամով ածիլուած գիրուկ դէմքով՝ անտարբեր և զուարթ դէմքեր։

Իսկ անդին՝ իրարու քով զիզուած վտիտ մարմիններ. մէկը գաւառական հին ու աղտոտ տարազով, ածխավաճառի երեսէն աւելի սեւ դէմք մը, քովը նոյն ձեւով, հիւանդոտ դէմքով, նիհար պատանի մը. որոյ իբր զարդ գլուխը փաթթած «եագմա»ն կորսնցուցած ականջին տեղը կը ծածկէ։ Սեւեր հագուած կիներ, գլուխնին սև կապած, տրտում ու տարտամ նայուածքով։ Որովհետեւ դատական պաշտօնագրութեանց ընթերցումէն բան մը չեն հասկնար՝ այդ միջոցներուն կը մտածեն թերեւս, իրենց որբերուն, այրիներուն, որոնք զրկուած են առ յաւէտ սնուցանող բազուկներէ։

Անոնցմէ ոչ մէկը, մինչ ցարդ, կրցաւ օրինական խմբագրուած աղերսագիր մը ներկայացնել դատարանին. բոլորն ալ առհասարակ ի պատասխանի Վսեմ. Նախագահի «ի՞նչ կը պահանջէք» հարցման, չգիտնալով ինչ ըսելիքնին, չարունակ վերքերնին կը ցուցնէին, իրենց եղած դժբախտութիւնը կը պատմէին, որբերու տէր ու աշխատելու անկարող ըլլալնին կը յայտնէին։

Բայց թողունք իմաստասէրներուն ընել այս բաղդատութիւնքն, մենք մտիկ ընենք այժմ ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾ ՍԲԻՐՕՆ որոյ համար, նախորդ նստին, վկայութեան կոչուելու որոշում տրուած էր։ Այս պատանին (21 տարեկան) որ փլած չէնքին մէջ սիւները տեղաւորելու միջոցին աշխատած էր, նոր յայտնութիւն մը չըրաւ, խել մը հակասութիւններէ վերջ եզրակացուց թէ՝ ինք լսած էր Միխայլի և Պ. Թէոտօքիի ծանօթ վէճը սիւներն կանգնման համար, և ուրիշ բան չէր գիտեր։ Րէֆիգ պէյ դիտողութիւն մ'ընելով ըսաւ թէ «այս մարդ ոչ միայն հակասութիւններ կ'ընէ, այլ նաեւ չատ հաւանական է որ Ֆրանչէսքօի կողմէ խրատուելէ վերջ հոս եկած է»։ Պ. Թէոտօքի Վսեմ. Նախագահի հարցման պատասխանելով՝ նախ ըսաւ թէ ինքը սիւներուն տեղաւորման միջոցին Սբիրօն հոն տեսած չէր. ետքն ալ—ըստ որում սկիզբէն մինչև վերջը կը պնդէ թէ, ինք սիւներուն դրուելէն տեղեկութիւն չունի ու հոն չէր — սխալը ուղղել ուզելով ըսաւ թէ «Տաճկերէն լաւ չհասկնալուս համար հարցումը չկրցայ ըմբռնել, կ'ուզէի ըսել թէ այս տղան երբեմն տեսած եմ չէնքին մէջ. այնպէս կը յիշեմ»։

Վերջին վկայն Հիւսէյին Հաճի էֆէնտի դարձեալ չէր եկած, ուստի դատարանը զայն անպատճառ բերել տալու համար դատավարական օրինաց 75րդ յօդուածի տրամադրութեան դիմեց, այսինքն ոստիկանք Հիւսէյինը ուր որ ալ տեսնեն կամ տնին բանի դատարան բերելու համար որոշում տուաւ ու այս մասին հրամանագիր մըն ալ գրուեցաւ։

Այս միջոցին էր որ Րէֆիգ պէյ դատարանին ներկայեց գրաւոր առաջարկ մը, որուն համառօտութիւնն էր թէ, շէնքին փլած օրը, պէտք էր ըստ օրինի, Ընդհ. դատախազն ու հարցաքննիչ դատաւորը արկածին վայրը երթալով տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարէին և որովհետեւ խնդիրը գիտականօրէն քննուելու պէտք կար՝ առ այս մի քանի մասնագէտներ կանչուելով—ինչպէս օրէնքը կը տրամադրէ—կարծիքնին և տեղեկութիւննին առնուելով ըստ այնմ տեղեկագիր մը շինուելու էր։ Մինչդեռ ասոր բոլորովին հակառակը եղած է, միայն ոստիկաններ քննութիւն կատարեցին, իսկ տեղեկագիրը Թաղապետութեան երկրաչափք ու մի քանի ճարտարապետներ պատրաստած են, առանց երդում ընելու կամ այլ օրինական ձեւակերպութեան. հետեւաբար այս տեղեկագիրն օրինաց առջեւ անվաւեր և անընդունելի է, դատարանը զայն չկրնար խնդրոյն իբր պաշտօնական փաստ ներկայացնել։ Ուստի մենք կառաջարկենք որ փլուզման պարագաները լաւ մը որոշուելու համար վերստին քննութիւն մը կատարուի տեղւոյն վրայ, օրինական ճամբով և եթէ այս բան կարելի չըլլայ—վասնզի այժմ շէնքը շինուած է սիւներն ալ տեղը դրուած—գոնէ դատարանը ձեռնհաս մասնագէտներ իւր ներկայութեան կոչելով, «երդմամբ» մտիկ ընէ անոնց գիտական ծանօթութիւններն և նոր քննութիւն մը կատարէ։ Իսկ քանի որ սիւն մը հազիւ տասը գործաւորներով կարելի կըլլայ կանգնեցնել, կը խնդրենք որ դատարանդ հաճի այդ անձերն ալ կոչել ի վկայութիւն. և առ այս ի դիւրութիւն՝ մենք կը ներկայացնենք Ծուպէքօ, Զամբի, Բաղգալի անուն վկաներն, հայ գործաւոր մը և ուրիշ գործաւոր մը՝ հրեայ՝ որոնք կրնան գործին վրայ լոյս մը սփռել։

Նախագահն այս աղերսագրի մասին Ընդհանուր Դատախազ Գաբրիէլ էֆէնտիի կարծիք խնդրեց, որ հետեւեալ կերպով պատասխանեց Րէֆիգ պէյի առաջարկութեանց։

«Րէֆիգ պէյ իւր աղերսագրով երկու տեսակ բան կը ներկայացնէ, նախ թէ հանրային ապահովութեանց պաշտօնեայք իրենց պարտականութեանց մէջ թերացած են ու ապա վերստին քննութեան պէտքը կը յայտնէ։ Առաջին կէտին համար կըսենք. պէտք է գիտնալ որ բոլոր դատարանաց ու հարցաքննիչ դատաւորաց գործողութիւնք օրէնքով մ՚է որ կը վարին. արդ, քանի որ խնդիրը հարցաքննիչ դատաւորի միջոցաւ հոս ներկայացած է, Ընդհ. Դատախազութիւնը գիտէ որ այս մարմնոյ ներկայացուցած տեղեկագիրը ձեռնհաս մարմնէ մը կարգուած քննիչներու միջոցաւ կը պատրաստուի և ասոր փաստ ըլլալուն համար է որ՝ օրէնքով—վերստին քննութիւն կատարել տալու—իրենց տրուած արտօնութիւնը ի գործ չէ դրած։

«Փլուզման պատճառներուն գալով, ամբաստանեալք ամէնքն ալ միաբերան զայն խոստովանած են՝ միեւնոյն պատճառը ցուցնելով. վկաներն ալ մանրամասնութիւնքն նոյն ձեւով յայտնած են. հետեւաբար վերստին քննութեան հարկ չկայ։ Իսկ—դատարանիդ առջեւ մասնագէտներ կոչելով քննութիւն կատարել տալու—առաջարկն ալ անտեղի է, քանի որ հարցաքննիչ դատաւորին կողմանէ պէտք եղած քննութիւնք կատարուած և վերջնականապէս հաստատուած է թէ, կործանումը սիւներուն տակ երկաթ չդնելէն յառաջ եկած է։

«Սիւնը տնկող վկաներուն համար ալ կրնանք ըսել թէ զանոնք ուրիշ տեղ փնտռելն անօգուտ աշխատանք մ՚է, քանի որ անոնցմէ մէկ քանին արդէն արկածին զոհ գնացած են. իսկ մնացեալներն ալ՝ հոս ներկայացող անկար ու վիրաւոր մարդիկներն են, որոնց վկայութենէն դատարանը մեծ արդիւնք մը չկրնար քաղել։»

Րէֆիգ պէյ.— Չեմ կարծեր որ խնդիրը Ընդհ. Դատախազութեան կարծածին չափ պարզ ըլլայ. մենք չէ որ կուզենք ապացուցանել փլուզման ի՛նչ պարագայներու մէջ ըլլալը և գործաւորներու ինչպէս մեռնիլը՝ այլ կուզենք գիտնալ թէ տան մը այս վիճակին մէջ փլչիլը ոճի՞ր մ՚է թէ ոչ. եթէ ոճիր կայ, որո՞նք են անոր ոճրագործներն. մէկ մա՞րդ մ՚է այն թէ հոս ներկայացողք ամէնքն ալ առ հասարակ յանցապարտ են. և այս բանն հասկնալու համար պէտք է քննել շէնքը. տեսնել թէ սիւները ճարտարապետական օրինաց համեմատ դրուա՞ծ էին, տակը դրուած քարերը որչա՞փ ծանրութիւն կը վերցնէին։ Սիւները այս շէնքին ծանրութեան կրնայի՞ն դիմանալ թէ ոչ. այս տեսակ սիւներու կառուցումը ո՞վ կը հրամայէ։ Այս հարցմանց պատասխանները միայն մասնագէտ քննիչներ կրնան մեզ տալ և ասոր համար է որ կը պահանջենք վերստին քննութիւն։»

Թընկըր էֆէնտի եւս Րէֆիգ պէյի ձայնակցելով վերստին քննութիւն պահանջեց. իսկ Սուպհի պէյ պէտք չտեսաւ այս բանին. և դատարանն յետ խորհրդակցութեան հետեւեալ որոշումը տուաւ.

«Արդէն առաջուց որոշուած էր որ վերստին քննութիւն կատարելու խնդիրը, վկաները լսուելէ վերջ, դիտողութեան պիտի առնուէր. ուստի դատարանս հաստատ կը մնայ իւր նախորդ որոշման վրայ։

«Վկաներու կոչման խնդրոյն գալով, Պ. Թէտէսքիի անձամբ տուած բացատրութեան համեմատ վկայք—սիւներու տեղաւորման միջոցին—իւր հոն գտնուած չըլլալը պիտի ըսէին եղեր. բան մը որուն պէտք չը տեսներ դատարանս։»

Ժամը տասն էր Ատեանը վերցաւ, յառաջիկայ նիստը տեղի պիտի ունենայ 24 փետր. չորեքշաբթի ի ժամ 6½։

Ինչպէս նախորդ նիստերուն, այս անգամ եւս ներկայ էին Իտալական, Աւստրիական, Հելլենական հիւպատոսարանաց թարգմանք։ Մ. Տ.

ԹԵԻՆՋՈ՛Ւ

ԱՄԵՆ ԺԱՄԱՍԷՐ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՉԷ

Մերկեր աղան ջերմեռանդ քրիստոնեայ մ՚է, ամէն օր առտու իրիկուն եկեղեցի կը յաճախէ և ժամ մը չանցըներ տասն անգամ Աստուծոյ փառք չը տուած. առտուն կանուխ լուսարարէն առաջ կը կանգնի Աստուածածնայ պատկերին առաջ, ու իր սրտաբուխ աղօթքներէն այն ատեն միայն կըթափի, երբ «օրհնեալք եղերուքին» ձայնը լսէ. պատկերներուն բոլորն ալ երախտապարտ են իրեն վառած մոմերուն համար, և եկեղեցւոյ մէջ «թապախ» մը չը կայ, որ իր առջեւէն դատարկ անցնի. կ՚ուտայ, կ՚ողորմի, կը գթայ և չը հասածներուն թերին ալ աղօթքով կը լրացնէ. մէկը չը կայ, որ օր մը Մերկեր աղային բարկանալը և ոչ ալ անմեղ հայհոյութիւն մը արձակելը լսած ըլլայ, խոնարհ, պարկեշտ, համբերատար ոգին պատկառանք մը հագցուցած է իրեն և ամեն մարդ ակնածանօք կ՚արտասանէ իր անաղարտ անունը. օր մը օրանց մէկու մը սիրտ կոտրած չէ և ոչ ալ ամբողջ կենացը մէջ մէկուն խիղճը խորած, ու այս ամեն անստգիւտ առաքինութիւնները այնպիսի համբաւ մը շինած են իրեն, որուն առջեւ և ոչ մէկ գրպարտութիւն կրնայ զօրութիւն ունենալ։

Այն միակ գաղտնիքը, որուն ոչ ոք կրցած է խելք հասցնել, սա պարագան է թէ «Մերկեր աղան ի՞նչով կ՚ապրի», որովհետեւ ոչ եկամուտ բերող կալուած ունի, և ոչ ալ մասնաւոր շահու աղբիւր մը, այլ առտուանց մինչեւ իրիկուն տուած ինքզինքը բարեգործութեանց, ամբողջ ժամանակը կը զոհէ ուրիշներու օգտին ծառայելու, և անկեալ թշուառներուն վէրքերը սփոփելու։ Եթէ քրիստոնէութեան բարի օրերուն մէջ եղած ըլլար, կարելի էր ըսել որ, «հրեշտակները իրեն նշխարհ կը բերէին», ու անով կ՚ապրեցնէին այս անզուգ աշխարհին մէջ ապրող մարմնացեալ հրեշտակը». բայց որովհետեւ հիմայ հազարներով տարիներ անցած էին այն բարի օրերէն, ու Մերկեր աղային աղջիկներն ալ հասարակ մանկանցուաց նման արդուզարդեր, ընտանիքն ալ ուրիշ ընտանեաց նման անհրաժեշտ ծախքեր ունէին, և վերջապէս Մերկեր աղան ալ մեզ մեղաւորացս նման դրամով կը գոհացնէր շատ մը պէտքերը, ուրեմն խնդիր էր գիտնալ թէ Մերկեր աղային ապրելու գաղտնիքը ո՞ր կէտին մէջ կը կայանար։

* * *

Չորեքշաբթի առտու մը Մերկեր աղան իր աղօթքը լրացնելէն ու խաչերը հանելէն վերջ եկեղեցիէն դուրս ելաւ, ու թաղին նոր հարստացածներէն մէկը բակը կանգնած տեսնելով՝ քրիստոնավայել խոնարհութեամբ մը «ողորմի Աստուած» մրմռաց։

—Ողորմի հոգուդ, Մերկեր աղա, ի՞նչպէս էք, հանգի՞ստ էք, Մերկեր աղա։

—Շնորհակալ ենք, դուք ի՞նչպէս էք հանգի՞ստ էք։

—Սանկ նանկ կ՚ապրինք կոր։

—Շատ լաւ հանդիպեցաք, Աստուած միշտ իր ծառաներուն պաշտպանն է «ոչ տեսի զարդարն թողեալ և զօրդի նորա թէ մուրայ հաց» կ՚ըսէ նէ շատ շիտակ է Դաւիթը։

—Ինչ կայ որ, խէ՞ր է, Մերկեր աղա։

—Անշուշտ խէր է, քեզի բարեգործութեան մը պիտի առաջնորդեմ։

—Ի՞նչ տեսակ բարեգործութիւն։

—Մարդիկ կան որ «գործել ոչ կարեն մուրալ ամաչեն». երէկ գիշեր ժամը չորսին—անունովը չըլլայ—շէնք շնորհք բարեկամ մը դուռս զարկաւ. վեր հրամցուցինք, քիչ մը նստելէն վերջ, տեսայ որ լեզուին տակը բան մը կայ, տունինները դուրս հանեցի ու մինակ նստելնուս պէս, ձեռքս կը թողու, ոտքերուս կ՚իյնայ, ոտքս կը թողու, ձեռքերուս. «կեցի՛ր անամպապամ եղելութիւնը հասկնանք, ի՞նչ կայ որ, ի՞նչ եղած է». «աման կ՚ըսէ, ուրիշ բան չըսեր. մէկեր երէկ գիշեր քոյրը մեռեր է, թաղման ծախք չունի. ժամանակաւ իմ ձեռքովս շատ գաղտնի ողորմութիւններ տուած է, բայց հիմա գործը աւրուեր է, մարդու ալ բան մը չը կրնար ըսել. կեցիր տեսնանք, Աստուած ողորմած է ըսինք, ճամբու դրինք։

—Է, ի՞նչ ընեմ կ՚ըսես կոր հիմայ։

—Ինչ որ քրիստոնէի մը կը վայլէ նէ ան պիտի ընես, «զի եթէ արարէք միում ի փոքունց յայսցանէ, ինձ արարիք», կ՚ըսէ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

—Ո՞րչափ ծախք պէտք է եղեր թաղման։

—Քսան ոսկիի մօտ բան մը։

—Բայց աղէկ գիտե՞ս որ կարօտ են։

—Տէր ողորմեա՛, ես չպիտի գիտնամ ո՞վ պիտի գիտնայ, դուք բիպային մարդիկը կը ճանչնաք, ես ալ բիպային աղքատները։

—Մերկեր աղա, դուն քրիստոնեայ մարդ մ՚ես, կուզան կուլան, կ՚աղաղակեն, տկար կողմդ կը գտնան, քեզի կը խաբեն. տես աշխարհիս երեսը մարդու խաբուիլը դժուարին կերթայ։

—Ես ամէն բան քննած ճշմարտութեան վերահասու եղած եմ։

—Ես քու խղճիդ վստահ եմ, խիղճդ կը վկայէ՞ թէ ասոնք ողորմութեան կարօտ են։

—Պէտք եղածէն աւելի։

—Թէ ստակը իր նպատակին պիտի գործածուի։

—Այո՛, ճիշդ նպատակին։

—Թէ չաքրայի չը պիտի տրուի։

—Ո՛չ։

—Եւ ոչ ալ մաքէի։

—Տէր ողորմեա՛։

—Քսա՞ն ոսկի կ՚ըսէիր կոր։

—Այո՛, քսան ոսկի։

—Գիտե՞ս որ որչա՞փ ժամանակուան մէջ կը շահուի այդ գումարը։

—Գիտեմ։

—Եւ թէ հասարակ արհեստաւորի մը դրամագլուխն է։

—Այո՛, այնպէս է։

—Ի՞նչ պիտի ընէ այս գումարը։

—Քրոջը թաղմանը պիտի ծախսէ։

—Ուրիշ քոյր ալ ունի՞։

—Այո՛, երկու հատ։

—Եթէ անոնք ալ մեռնին նէ՞։

—Ան ատեն ալ հարկաւ Աստուած ուրիշ դուռ մը կը բանայ։

—Ինչէ՞ն մեռած է քոյրը։

—Թոքախտէն։

—Թոքախտին ժառանգակա՞ն է։

—Ոչ, իրմէ սկսած է։

—Մէկու մը սիրահարելով մեռած չըլլա՞յ։

—Ոչ, անանկ բան չէր գիտեր լուսահոգին։

—Եթէ ատանկ բան մը կայ, կանխաւ ըսէ, որովհետեւ սկզբամբ հակառակ եմ սիրահարներուն։

—Անանկ բան չէր գիտեր ըսինք ա՛։

—Միւս քոյրերուն պատուիրէ որ անոնք ալ չը սիրահարին։

—Չեն սիրահարիր, դուն հոգդ մ՚ըներ։

—Եթէ ժառանգական չէ նէ ո՛ւսկից վարակուած է հապա թոքախտէն։

—Կերեւի թէ եղբօրը գործին գէջ երթալը տեսնելով սրտին դրեր մաշեր է։

—Միւս քոյրերն ալ սրտերնին պիտի դնե՞ն։

—Ոչ, անոնք չեն դրած։

—Հապա դնեն նէ՛։

—Չեն դներ։

—Կանխաւ ըսեմ որ անոնց ալ թաղման ծախքը չեմ կրնար վճարեր։

—Ո՞վ կ՚ըսէ որ վճարէք։

—Քսան ոսկի հա՞։

—Այո՛, քսան ոսկի։

—Գումար մը որով հինգ շըմէնտըֆէրի թուղթ կրնայ առնել մարդ։

—Այո՛։

—Եւ եթէ այս հինգէն մէկը շահի վիճակահանութեան առաջին թիւը, առ քեզի վեց հարիւր հազար ֆրանքի կլորիկ գումար մը. ո՞վ գիտէ, բաղդ է աս. բաղդին հետ կը խաղցուի՞. եթէ հինգն ալ իրարու ետեւէ վեց հարիւր հազարական ֆրանք շահին երեք միլիոն ֆրանքի ահագին հարստութիւն մը։

—Ատ ի՞նչ հաշիւներ են, էֆէնտիս, Ս. Աւետարանը կ՚ըսէ որ «մի գանձէք ձեզ գանձս յերկրի»։

—Ս. Աւետարանը շատ բան կ՚ըսէ, բայց երեք միլիոն ֆրանք ալ չը տրուիր աղջկան մը թաղման ծախքին։

—Ինչո՞ւ, միլիո՞ն է, էֆէնտիս։

—Հաշիւը բացայայտ չէ՞։

—Այդ հաշուով մարդս բնաւ ստակ ծախսելու չէ։

—Ո՛չ, բայց հաշիւը չը գիտցող մարդն ալ շուտով կը կործանի։

—Է, ի՞նչ ընել մտադիր ես։

—Չեմ գիտեր, շուարած եմ. խորհիմ քիչ մը։

—Բայց մեռե՞լը։

—Հապա երեք միլիոն ֆրանքը՞։

—Այն պարագային մէջ յոյսերնիս կըտրե՞նք ձեզմէ։

—Ո՛չ, յուսահատութիւնը գէշ բան է։

—Ի՞նչ ընենք հապա։

—Ի՞նչ ընենք, կ՚ըսես։

—Տուր որ երթայ, Աստուած քեզի փոխարէնը ուրիշ տեղէ կուտայ։ Որ ողորմի աղքատին, փոխ տայ Աստուծոյ։

—Երեք միլիոն ֆրա՞նք տամ։

—Ո՛չ, էֆէնտիս. քսան ոսկի։

—Քսան ոսկի՞ կ՚ըսես դեռ։

—Հապա ի՞նչ ըսեմ, էֆէնտիս։

—Միլիոնները ըսէ. գանձերը ըսէ։

—Շատ աղէկ. միլիոննե՞րը, գանձե՞րը։

—Ես ո՞վ եմ որ միլիոններով ողորմութիւն տամ։

—Դուք, փառք Աստուծոյ, հրապարակին ամենահարուստ սեղանաւորներէն էք։

—Ո՞վ կըսէ կոր։

—Ամէն մարդ։

—Ո՞րչափ դրամագլուխ կը կարծուի որ ունենամ։

—Առնուազն երեք չորս հարիւր հազար ոսկի մը։

—Շատ լաւ, դիցո՛ւք թէ այնպէս եղած ըլլայ. միթէ խոհեմութի՞ւն է այս որ ինձ նման համեստ սեղանաւոր մը երեք միլիոնի ողորմութիւն տայ.

—Կաղաչեմ, կատակը թողունք։

—Ինչո՞ւ կատակ է, Մերկեր աղա. միթէ կը կարծէ՞ք որ այս դէպքը վարկիս չը պիտի դպչի։

—Տէր ողորմեա։

—Եւ ամէն մարդ չը պիտի նախատէ որ այս ընթացքով շուտով կորստեան անդունդը պիտի հասնիմ։

—Ի՞նչ կըսէք։

—Եւ թէ քիչ օրէն սնանկութիւն պիտի հրատարակեմ։

—Աստուած փրկէ։

—Պարտատէրներս պիտի բողոքեն։

—Վա՜խ վա՜խ վա՜խ։

—Աւուր հացի կարօտ պիտի մնամ։

—Աստուած ողորմի։

—Զաւակներս դռնէ դուռ պիտի մուրան։

—Ցաւալի կացութիւն։

—Թոքախտէ պիտի բռնուիմ։

—Սոսկալի՜ բան։

—Անոք անօգնական մեռնիմ։

—Աստուած ինք գթայ։

—Այն ատեն իմ թաղման ծախքս ո՞վ պիտի հոգայ։

—Բարեսէր անձինք։

—Գնա՛ բանդ, առտուանցով ես ստակովս գլխուս փորձանք ծախու առնելու ժամանակ չունիմ. երեք միլիոն ֆրանք հէ՛. թող սատկի. անթաղ մնայ այդ թոքախտաւոր աղջիկը, որ այսչափ դժբաղդութեանց պատճառ եղաւ. ո՞վ գիտէ ինչ հանած վարած էր որ Աստուած զինքը աշխարհքէս վերցուց։

—Ատանկ մ՚ըսեր, էֆէնտիս, մեռեալները նուիրական են։

—Ինչպէս չըսեմ, չէ՞ս տեսներ կոր գլխուս բերած փորձանքները, ուրիշներուն օրինակ ըլլալու համար ասիկայ անթաղ թողելու և աշխարհքին առջեւ խայտառակ ընելու է որ, ինծի պէս պարկեշտ մարդու մը տունն ու տեղը տակն ու վրայ չընեն. երեք միլիոն ֆրա՞նք հէ՛, Աստուած իմ, հիմայ խելքիս կ՚ուգայ։

—Ես ուրիշին խղճին վրայ ծանրանալ չեմ ուզեր. բայց կը յուսա՞ս որ Աստուած հաճոյ թուի այս ընթացքդ և թէ ներէ քեզի քանի լիրայի չնչին գումարի մը համար անդին տնանկ որբուհին անթաղ թողուլդ։

—Երեք միլիոն ֆրա՞նք։

—Եւ չե՞ս գիտեր որ հարուստներուն տուած ողորմութիւնները, իրենց հարստութեան ապահովագրութիւններն են։

—Ես բոլոր ստացուածքներս ապահովագրած եմ, երկու անգամ չեմ կրնար ապահովագրել երեք միլիոն ֆրանքի։

—Բայց չապահովագրածներ ալ ունիս։

—Չապահովագրա՞ծ, չեմ յիշեր կոր, շուտ ըրէ, ըսէ կ՚աղաչեմ. կորսնցնելու ժամանակ չունիմ. կարելի է յանկարծական վտանգ մը պատահի։

—Միթէ հաւանական չէ՞ որ անյուսալի տեղէ մը քսան լիրային հարիւրապատիկը վնասել տայ քեզի Աստուած խստասրտութեանդ համար։

—Կ՚աղաչեմ, մի՛ սարսափեցներ զիս։

—Դրամագլուխդ մաս առ մաս փճանայ։

—Աման Աստուած իմ, հիմայ կը մեռնիմ։

—Կալուածներդ գրաւուին։

—Աստուած այն աւուր չը հասցնէ։

—Վարկդ կոտրի։

—Մեռած օրս է։

—Հինգ փարայի վստահութիւն չընեն։

—Հեռու ըլլայ։

—Պարտական իյնաս։

—Ա՜խ։

—Բանտը նետեն քեզ։

—Ախ, գլուխս կը դառնայ։

—Եւ թոքախտէ բռնուիս։

—Լաւ՛, ալ չեմ ուզեր։

—Ու թշուառութեան մէջ մեռնիս։

—Կը սոսկամ։

—Այն ատեն ի՞նչ պիտի ըլլայ վիճակդ։

—Ո՜հ սոսկալի։

—Ո՞վ պիտի գթայ վրադ։

—Ոչ ոք։

—Ինչի՞ պիտի արժէ հարստութիւնդ։

—Եւ ոչ մէկ բանի, բայց կ՚աղաչեմ, ի՞նչպէս ազատիմ այս փորձանքէն։

—Քսան լիրան տալով։

—Քսան լիրայով կրնա՞մ ազատիլ։

—Ապահովապէս։

—Վստա՞հ ես որ ատ ըսածներդ չը պիտի ըլլան։

—Վստահ եմ։

—Եւ թէ հարստութիւնս չը պիտի խախտի։

—Չը պիտի խախտի։

—Աս պարագային մէջ առ քեզի քսան հատ ոսկի։

Եւ ոսկիները մէկիկ մէկիկ կը համրէ Մերկեր աղային ձեռքը։

—Չըլլայ որ մէկու մը բան մ՚ըսես, չեմ ուզեր որ ուրիշներն իմանան։

—Անհոգ եղիր մարդու չեմ ըսեր։

—Եւ ոչ ալ լրագիրներուն մէջ յայտարարութիւն տաս։

—Չեմ տար։

—Եկեղեցիին մէջ ծանուցում չուզեր, ես փառասէր չեմ։

—Գիտեմ։

—Պատերուն վրայ ալ չպիտի փակցընես։

—Չեմ փակցներ։

—Ես ու դու գիտնանք։

—Շատ լաւ։

—Ուրիշ չեմ ուզեր։

—Մ՚ուզեր։

—Եւ ոչ ալ ոտանաւոր։

—Զինչ գործէ ձախ քոյ մի գիտասցէ աջ քոյ, կ՚ըսէ։

—Է հիմայ ի՞նչ պիտի ընես այս ստակը։

—Մեռելին տէրոջը պիտի յանձնեմ։

—Շատ լաւ, պատուիրէ որ միւս քոյրերը զգուշութիւն ընեն, եթէ ամէնքն ալ մեռնին, հինգ փարայ չեմ կրնար տալ։

—Մի տար։

—Մնաք բարով, Մերկեր աղա։

—Երթաք բարով, էֆէնտիս, Աստուած վարձահատոյց ընէ։

Իրարմէ բաժնուելէ և քանի մը քայլ առնելէ վերջ.

—Մերկե՛ր աղա, Մերկեր աղա՛։

—Հրամմեցէք, էֆէնտիս։

—Ես քեզի ի՞նչ տուի։

—Բան մը չը տուիք։

—Ի՞նչպէս, քսան ոսկի չը տուի՞։

—Բայց չըսի՞նք որ աջին տուածը ձախը չը պիտի գիտնար։

—Այո՛, իրաւունք ունիք, բայց ես դառնալս ասոր համար էր որ քանի մը ոսկի պակասով չէ՞ր կրնար ըլլալ։

—Չը կրնար ըլլալ, էֆէնտիս։

—Հաշիւը աղէկ ըրա՞ծ ես։

—Այո՛։

—Ուրիշի մ՚ալ քոնթրօլ ընել տայիր, չըլլայ որ սխալած ըլլաս։

—Այդ մասին անհոգ եղէք։

—Մնաք բարով, բաժիններս չը մոռնաս, չը սիրահարին հա՜։

—Երթաք բարով, չեն սիրահարիր։

Եւ Մերկեր աղան այս փորձութենէն ազատելէն վերջ, մեծ շունչ մը առաւ ու սկսաւ Աստուծոյ փառք տալ ու իր հաշիւներն ընել քթին տակէն։

* * *

Ու եղաւ օր մը որ բոլոր ջոջերը խորհրդարան գումարուեցան դպրոցական խնդրոյ մը կարգադրութեան համար, և որովհետեւ մեր մէջ կանոն է դպրոցի համար ի նիստ գումարուիլ և ափիոնի վրայ խորհրդակցիլ, յանկարծ Մերկեր աղան մէջտեղ նետեցին։

—Սա Մերկեր աղան սուրբի պէս մարդ է։

—Եթէ ինք չըլլայ, բոլոր աղքատներուն կործանած օրն է։

—Եկեղեցին իր շնորհիւ է որ կրնայ կոր պահել պայծառութիւնը։

—Վրան քրիստոնէութեան հով մը կայ։

—Կենացս մէջ ասանկ Աստուածավախ մարդ տեսած չեմ։

—Պարզապէս ճգնաւոր մը։

—Սուրբ մը։

—Հրեշտակ մը։

—Հարուստ չէ, բայց հազար հարուստին ըրած բարեգործութիւնը կ՚ընէ։

—Եթէ իր քսակէն չը կրնար տալ, գէթ ուրիշին օգնել տալուն կերպը շատ լաւ գիտէ։

—Ասանկ բաները խօսել չեմ սիրեր, բայց կարգին եկաւ նէ պիտի ըսեմ. անցեալները թշուառ աղջիկ մը մեռեր է, խեղճ եղբայրը փարա չունի եղեր թաղման ծախք ընելու, ո՞ւր երթայ, հարկաւ Մերկեր աղային պիտի գայ եղեր, ան մարդն ալ որուն հասնի, թող որ մեծ հարստութիւն մ՚ալ չունի, կամաց մը ինծի բացաւ գործը, մենք ալ—Աստուած չը կորսնցնէ—քսան ոսկի տուինք առաւ տարաւ։

—Ո՞րչափ ատենուան խօսք է ատ ըսածդ։

—Ամիս մը կայ։

—Մեռնողը ուրիշ երկու քոյր ալ ունի՞։

—Այո՛ այո՛, երկու քոյր։

—Թոքախտէ՞ն մեռած է։

—Այո, այո։

—Անկարելի է, ինծմէ ալ ճիշդ ատանկ աղջկան մը թաղման ծախքին համար տասնը հինգ ոսկի առաւ։

—Ներեցէ՛ք, մեռելին եղբայրը ժամը չորսի՞ն իրեն դիմած է։

—Այո, գիշերուան ժամը չորսին։

—Առաջ հարո՞ւստ է եղեր։

—Այո՛, շատ հարուստ։

—Եւ Մերկեր աղային ձեռքով ողորմութիւն կուտա՞յ եղեր։

—Այո, շատ անգամներ։

—Անանկ է նէ ճիշդ այդպիսի մեռելի մը համար ալ ինծմէ տասն ոսկի առաւ յուղարկաւորութեան ծախք։

—Ի՞նչ կըսէք։

—Ճշմարտութիւնն է ըսածս։

—Է. ինչ նշանակութիւն տալու է այս զուգադիպութեան։

—Ինչինչ. մարդը պարզապէս երեքնիս ալ ապուշի տեղ դրեր կողոպտեր է։

—Ես գիտէի որ այս մարդը խաբեբայի մէկն էր։

—Ես ալ այնպէս ըլլալը կռահած էի։

—Կեղծաւոր մը՝ որ քրիստոնէութեան դիմակին տակ ան աս կողոպտելու ելեր է։

—Անհաւատ մը, որ Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրած ժամանակ ուրիշները խաբելու կերպին վրայ կը խորհի։

—Դատարկապորտ մը, որ աղքատներուն բաժինը կը խլէ ձեռքերնուն։

—Մարդ անուան արժանի չէ այլ եւս։

—Պարզապէս խաչագող մը։

—Աւազակ մը։

—Սրիկայ մը։

—Օձ մը

—Իժ մը։

—Ի՞նչ ընելու է ասկից վրէժ լուծելու համար։

—Եկեղեցիէն դուրս վռնտելու է։

—Երեսը մուր քսած, եկեղեցւոյ դուռը կեցնելու է։

—Անցնողը դարձողը երեսը թքնելու է։

—Դատարանի յանձնելու է։

—Բանտը նետել տալու է։

—Այլ եւս հետը բարեւ աստուծու բարին ընելու չէ։

—Ամէն տեղ պատմելու է այս դէպքը որ ուրիշներուն ալ օրինակ ըլլայ։

—Եւ վաղն ալ ուրիշ մը չը յանդգնի խաբել։

—Շիտակը շատ դժուարիս կ՚երթայ կոր սա վատին ըրածը…

—Ի՞նչ ալ սուրբի ձեւեր ունէր։

—Եկեղեցւոյ հողերը կը լզէր։

—Այսպիսիներէն փախչելու է։

—Քանի՛ քանի՛ անգամներ զիս կողոպտած է արդեօք այլ և այլ պատրուակներու տակ։

—Հապա՞ զիս։

—Զիս բնաւ չէք ըսեր։

—Ո՞վ կը կասկածէր, եղբայր։

—Իմ մինչեւ հիմայ հաւատալս չը պիտի գար եթէ խաբուողն ես չըլլայի։

—Մենք ալ չենք խորհեր որ սա մարդը ինչով կ՚ապրէր։

—Մեզմէ աղէկ կ՚ուտէր կը խմէր։

—Աղջիկներուն հագած լաթերն ես կնոջս չէի կրնար հագուեցնել։

—Հապա իր առատաձեռնութի՜ւնը։

—Հապա թապախները ձգած ստակնե՜րը։

—Ալ գոցենք այս խնդիրը ու գործերնուս նայինք։

—Ո՞ր գործերնուս։

—Սա դպրոցական խնդիրին։

—Զգէ Աստուածդ սիրես, հիմայ դպրոցական խնդիրի ժամանա՞կ է, շիտակը սա մարդուն ըրածը սրտէս չելլար կոր, է աշգ օլսուն Մերկեր աղա։

—Հապա դպրոցական խնդ…

—Լրագիր անցունելիք բան։

—Պարոնեանն ալ ողջ չէ որ գրէր։

—Զգէ Աստուածդ սիրես, ան ալունիկ չըննելն իբէն աչք կը հանէր. մեզի ալ Մերկերին հետ կը խառնէր կըսկսէր ծաղրել։

—Շիտակը բնաւ պատույս չեմ կերցըներ այդպիսի վատի մը հետ անուանս խառնուելը։

—Բայց դպրոցակ…

—Է երկան ըրէ ըսինք ա. ատ դպրոցական խնդիրը ուրիշ ատեն ալ կըլլայ։

Կըսուի թէ այս յայտնութենէն ի վեր հիմնական փոփոխութիւններ եղեր են թաղին մէջ։

Մերկեր աղային [illegible] խանգարեր է։

Թաղման ծախք չունեցող մեռելներուն թիւը պակսեր է։ Մեծն աղայներն ալ ամէն դէմերնին ելլողին ստակ տալէ դադրեր են։

* * *

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ ափինէրթութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ և ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Քրնաճեան խան։ 398

Ընդդէմ պնդութեան.— Վիշիի լուծիչ փոշի։

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

«Կեանքի երիտասարդացում և երկարացում Կոտինօ էլիքսիրով, միակ անվտանգ դարման ընդդէմ «Անկարողութեան»։ Ուղղեցէք էլիքսիր Կոտինօյի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց, թիւ 7, բացատրիչ տետրն, որ պիտի ղրկուի ձրիապէս։

Սրուակը՝ 20 ֆր. 3 սրուակը 50 ֆր.

Ի Պոլիս կը վաճառուի «Քանզիւք»ի բրիտանական դեղարանը։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

Ցանցնակատար Գործակալութիւնը

Կը կատարէ այլոց հաշուոյն, գնում եւ վաճառում ամէն տեսակ "ապրանքի"։

Գաւառները կը ղրկէ "դասատուներ" եւ "վարժուհիներ", հոգ տանելով որ անոնց կարողութիւնն համապատասխանէ առաջարկեալ պայմանաց։

Կը ստանձնէ "բաժանորդագրութիւն" լրագրաց եւ հանդիսից, հրատարակեալ ի Պոլիս եւ ի բաց.— "Հրատարակութիւն" ազդերու, ծանուցումներու եւլն. ամէն լեզուէ լրագրաց մէջ.— "Տպագրութիւն" գրքերու, նամականիշի, շրջաբերականի, այցեքարտի եւլն.— "Խորհրդակցութիւն եւ կարգադրութիւն" կրթական, դպրոցական եւ անհատական գործերու։

Կը հայթայթէ Փարիզի գնով ամէն տեսակ "զգալ գրքեր», «դպրոցի պիտոյք, քարտէս, ատլաս», բնագիտական՝ բնապատմական եւ բնալուծական եւ այլ ճիւղերու վերաբերեալ «գործիք, պատկերք, տպեալ տախտակք» եւ այլն։

Գաւառական յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ, բայց արժէքը "կանխիկ" ղրկելու է։

Դրասենեակ Դագասքէր խան թիւ 22, Պահճէ Գաբու, Պոլիս։ 464 4—10

ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

1. Գործնական Ընթացք Շարադրութեան.
2. Բանալի Շարադրութեան.
3. Փնջակ Պատկերազարդ.
4. Փունջ Հաւաքածոյ (դասաւանդման մեթոտի բացատրութեամբ). Բ. տպագրութիւն.
5. Տարրական Քերականութիւն Բ. տպագր.
6. Գ. Մաս Վարժութիւն Մանկանց.
7. Բ. ,, ,, ,, (ի պէտս տաճկախօս Հայոց), Բ. տպագրութիւն.
8. Ա. Մաս Վարժութիւն Մանկանց (նոյնպէս), ՉՈՐՐՈՐԴ տպագրութիւն։

Կեդրոնատեղի, Դագասքէր խան, թիւ 22 ուր կը գտնուին նաեւ Թաշճեան "գեղագրութիւն", Տոքթ. Փաշաեան "Փունջ Գիտական", եւ այլ ամէն տեսակ գրքեր, դպրոցական պիտոյք եւ այլն։

Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ։ Հասցէ. **ՊՈԼԻՍ, ԴԱԶԱՍՔԷՐ ԽԱՆ, ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ։** 463 4—10

50 ԹԻՒԵՐ ԱՒԵԼԻ

Այսինքն 650 փոխանակ 600 թիւերու պիտի շահին այս անգամուան վիճակահանութեամբ։

Առաջին պարգեւ **600,000** եւ
Երկրորդ ,, **60,000** ֆրանգ

Մնացեալները պիտի շահին այլ եւ այլ պարգեւներ։ 139րդ վիճակահանութիւնը պիտի քաշուի յառաջիկայ Եւր. ապրիլ 1ին. այսինքն մարտ 20ին։ Մասնակցեցէք այս վիճակահանութեան որ աշխարհի առաջնակարգ վիճակահանութիւններէն մէկն է։ Գնեցէք ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՋԸԵԱՆ բաղդաւոր բրոմէսներէն, որոնք գրեթէ միշտ կը շահին։

Ամբողջ բրոմէսը 7 ու կէս, կէսը 5 եւ քառորդը 3 դահեկան։ Հարիւր դահեկանի մէկէն գնողին ու ծախողներուն զեղչ կ՚ըլլայ։

Գաւառներէն ՊՈՍՏԱՅԻ ՓՈՒԼ ալ կ՚ընդունինք, պայմանաւ որ գնողն ինք վճարէ փոստայի ապահովագրեալ ծախքը։

ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՋԸԵԱՆի բրոմէսները վաւերացեալ են կայս. Իրատէով հաստատեալ օրինաց համեմատ։

ԴԻՄԵՑԷՔ Ղալաթիա կամուրջին գլուխը թիւ 33։
ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՋԸԵԱՆ
473 2—8

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Փարիզի բժշկական Ակադեմիային եղած յայտարարութիւններէն կը հետեւի թէ ոչ մէկ դեղ կրնայ դէմ դնել ինֆլուէնցային՝ մորիւէ ձկան իւղին պէս։ Գերազանց է ընդդէմ հազի, ցնցղատապի, յոյժ զօրացուցիչ է և գիրութիւն կուտայ, գործածելու է զայն կանխաւ՝ ցուրտէն յառաջ եկած հիւանդութիւններուն առաջքն առնելու համար։ Ուրիշ ամեն մարքաներէ աւելի սա կը յանձնարարենք. «Հօկի իւղը» (եռանկիւնաձեւ սրուակներով) իբր լաւագոյնը, ամենէն ախորժելին և ամենէն սննդարարը։ Կը գտնուի Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Յունաստանի, Եգիպտոսի և Սուրիոյ բոլոր դեղարանները և ՀՕԿԻ քով, տէրը, Փարիզ, Քասթիլիոն փողոց, թիւ 2։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ խարէճինտէ պուլունան Փապրիգայի հիւմայունլար լազմէսի իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան 10,000 գըէէ գէյյթ ու եաղընըն իթասընա թալիպ օլան վէ շէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին իչպու չուպաթը րումինին նիհայէթինէ գատար մագամը Սէրասքէրի ւէ վագիմաթը ումումիյէ թայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 50 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՍՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,0[illegible]6,9[illegible]
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 4,076,800

Ընկերութիւնս Օսմանեան Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վստահօրէն ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դիւրութիւններ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի հատուցման համար մինչեւ ցարդ [illegible] վճարած գումարն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ ԳԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Ինշաաթը աքքէրիէէ իչուն մինագասաեա գօնուլան 25,000 ատէտ ինկիլիզ աթէչ թուղլասընըն չուպաթըն 28ինճի բազար կիւնի գարարը գաթիսի փէրաաը 100տէ 5 թէնզիլաթընըն գապուլը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն ինշաաթը ասքէրիէէ այիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 49 — 2—3

Ֆապրիգայի հիմաեուն մէնսուճաթընտան օլարագ եալընըզ չուգաար կլպիսէ անպարընտան վէ գուսուր գէրհէլերի վէ սըրմալարը վէ գայթան տիւյմէ վէ սաթար վէ ճգայի սայիրէսի իլէ գաթիէէ վէ խմալիէէսի միւթէահհիտէ այիտ պուլունմագ իգըրէ վէ 1 սէնէյի քամիլէ գարփընտա հէր նէ մըգտար լիւզում կէօրիւլիւր իսէ իմալ ու թէսլիմ գըլընմագ չարթըլէ Տէրսաաէթ վէ թաշրա ժանտարմա վէ ասաքիրը զապթիէէ զապըթան էլպիսէլէրի տէն բիւտ գօլազաաը վէ թապուր քեաթիպի վէ եիւզպաշը վէ միւլազիմը էվվէլ վէ սանիսինին մաքսուս էլպիսէնին պէհէր թագըմը 89 գրշ. ա վէ սիւվարի գօլազաաը վէ եիւզպաշը վէ միւլազիմը էվվէլ վէ սանիսինէ մախսուս էլպիսէնին պէհէր թագըմը 99 գրշ. ա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա խիթամընտա գաասար միւնագասասընտա տէվամ խուսրէճէկլէրինտէն օլմէճէէլ իմալ վէ իթմաա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուռմումիէէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 44 — 3—3

Նիզամիէէ խասթէխանէսի պուլունան Փապրիգաար լագմէսի իչուն 1 սէնէլիք օլարագ միւպայեա օլունաճագ օլան էրէյի մաուն քէօմիւրինին իթաասընա թալիպ օլան վէ շէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 45 — 3—3

Մէրքէզը սալթանաթը սէնիէէտէ պուլունան Ճիւնուտը Ճէնապը Միւլքիէանէնին 1 սէնէլիք խասրէսի իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան հաթապըն իթաասընա թալիպ օլան վէ շէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 46 — 3—3

Շէհրը Բէ՛մազանը շէրիֆտէ սաաքիրը շահանէէէ վիրիլմէք իգըրէ միւպայեա օլունաճագ 10,000 գըէէտէն 13,000 գըէէէէ գատար Միսիրի սալամուրա բէյնիրինին իչպու չուպաթըն 25ինճի բէնչշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 47 — 3—3

Տայիրէյի ասքէրիէէ տէրունինտէ գըրաաթխանէ, լօգանթա, թիւթիւնճի, չէրպէթճի, սուճը, մանավիճի տիւքեանլարը մէճմուի լիրայի օսմանի 100 գրշ. հիսապը իլէ 1410 գրշ. տա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շէհրը չուպաթըն 24ինճի չարչանպէհ կիւնի սաաթ 10տա գարարը գաթիսի վիրիլէճէք իհալէսի իճրա գըլընաճագընտան 100տէ 5 զամմընա թալիպ օլանլարըն օ գէմանա գաասար միւհասէպաթ տայիրէսի չիւպէյի մախսուսընա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 48 — 3—3

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆԱՅԻ Կ. ԲԵԶՄԱՃԵԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուէյէտ խան, Վոյվոտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յայտ նպաստաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք առս և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքատոմսերու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր՝ Յունաստանի, Եւրոպիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 գրշ. վճարումներով եւ ամեն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քօնթրոլին։ Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս յրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն չինել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամսը 20էն 100 գրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Փր.ի դրամագլխոյ մը։

387

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵ	Տարեկան վիճակահանութեանց թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը		քուբոնին տարեկան վճարումը	
Յունաստանի Ազգ. Պանքան 4 ⁰/₀	3	Թիւ 27,	Փր. 300,000	Փր. 16	գրշ. 100
Քրէտիթ Ֆոնսիէ տը Ֆրանս 3 ⁰/₀	6	,, 591,	,, 1,060,000	,, 15	,, 100
Անվերս քաղաքական փոխ. 3 ⁰/₀	4	,, 352,	,, 1,500,000	,, 12	,, 100
Քրէտիթ ֆոնսիէ եգիպտական 3 ⁰/₀	12	,, 312,	,, 1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրէտիթ Ֆոնսիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444,	,, 314,000	,, 7.5	,, 20
Անրուէօ Քոմիւնալ Պրուսէլ քաղաքին	6	,, 141,	,, 295,000	,, 2.50	,, 20
Օսմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300,	,, 3,600,000	,, ...	,, 20

ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻ

Ա. ԼԱԳԱՌԱԳԻ

Դեղագործ անդամ բժշկ. ժողովոյն Բարիզու

ԼԱԳԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԸ կը միացունէ Քինքինայի կեղեւի բոլոր օգտակար սկզբունքները, որոշեալ քանակութեամբ։

«ԼԱԳԱՌԱՔ ՔԻՆԻՈՄԸ» քինքինայի բոլոր յատկութեան խտացումն ու հաւաքածոյն է, Քինիոմի քանի մը կրամներ միեւնոյն արդիւնքը յառաջ կը բերեն ինչ որ կ'ունենան Քինքինայի քանի մը լիտր»։

ՌՕՊԻՔԷ

Ուսուցիչ դեղագործական վարժարանին Բարիզու

«Անոնք կազդուրիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է այս»։

Տօքթոր ՎԱՀԻԻ

Գլխաւոր բժիշկ գինուորական հիւանդանոցաց Ալճէրիոյ

«Ա. ԼԱԳԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն օգտակար լրացումն է քինինի ընդհատ ջերմերու դարման համար։ Մասնաւորապէս նշանաւոր արդիւնքներ կ'ունենայ հին ջերմերու և ճահճային ախտաժէտութեան դարմանման համար»։

Ուսուցիչ ՊՈՒՇԱՌՏԱ

Ամառնային շոգերու կամ տաք կլիմաներու մէջ, մասնաւորապէս մթնոլորտին ճնշողական ազդեցութիւնը կը վանէ։

Ա. ԼԱԳԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ճաշէն յետոյ կ'առնուի երբ աղանդերի գինի, մէկ գաւաթ։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ. Ի ԲԱՐԻԶ. ԺԱԳՈԲ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 19, ՏՈՒՆ Լ. ՖՐԷՌ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Այս ընկերութեան շոգենաւերը կը ճամբորդեն Լիվըրբուլէն և Ամերիկա դէպ

Յանուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2249
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2,418	Թրինիտատ	899
Ճէօար	1876	Մօրօքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

«Շերպուրկ» շոգենաւը, նաւապետ Բինկ, Լիվըրբուլէն հոս կը հասնի դէպ ի ամսոյս 17։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ Գործակալ

Thomas C. Joly

Ալիքսիանտոր խան, Թիւ 40։ Ղալաթիա

17

ՏԵՂ. ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻ

Տօքթօր Ալերի ջերմային հիւանդութեան, այն խեղճ որ անխուսափ բաղադրութիւն մի է գսոն ռուսերէնաց, է չաւանահաւ և ազգու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայներու տաքանձեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և անպայմանիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորուած է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գիտունքի ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարումները մ[illegible] կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յառաջ կը բերեն անտակ տեսակ ջերմեր և [illegible], և արեան թունաւորումն. որոց աւանդներն նորանոր է ջերմն և դարսւա, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, բնդհատական ջերմն մաշմային անդր և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ դառնաբեկեալ հիւանդութիւնք կը գտանին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ նիւթաւորեալ է ճահիճներէ կամ խմորուաբերեալ վայրերէ մահահոտ նիւթով, կամ բաց աղբանոցներէ և աղիքներու ծակծակներէն ելած թունաւոր կազերով, կամ մաքրել կը ծնին չնչառութեամբ։

Ալերի ջերմի ու տենդից գեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ [illegible] ազդեցութիւնը, գուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործ է ամբողջ ն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և բաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա. Կ. Պոլսոյ։

350

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլեայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր ուղեւորութիւն

«Առմէնիա» շոգենաւը յառաջիկայ ուրբաթ պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլեա։ Մեկնում ժամ 4ին (Ը. ե.)

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորք և պարտ [illegible]

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալութ ԹԻՄՈԹԷ ԲԷԳԹՈՒՆ

Մեծամէտ Ալի փաշա խան

477

ՔԻՐԽՆԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ

Ի ԼԱՅՓՑԻԿ—ՍԵԼԼԸՐ ՀԱՈՒԶԷՆ

Կը շինեն Ցուցակ Մասնագիտութեամբ

ՍՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՈՒՂՂԱՁԻԳ ՍՂՈՑ

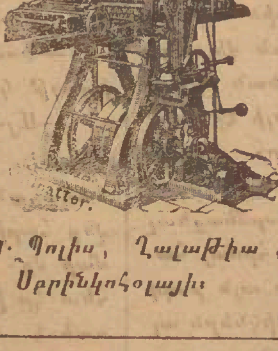

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍՂՈՑ

Մեքենայք՝ ատաղձարանաց համար, կաչկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեաց մեքենայք, եւն. եւն.

Գործարանը 22.000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է։

ՓԱՅՏ ՑԿԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

Ամենաբարձր ատտիճաններ և ոսկիէ շքադրամներ, Անվերս 1885, Բորթօ Ալեկրօ 1881, Թիֆլիս 1891, Մելպուրն 1888, Պերլին 1889.

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը։

Էռնէսթ Քիրխնըր և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սեւանիկ խան Թիւ 13 ընդ տեսչութեամբ ճարտարապետ Պ. Սըրինկոհօլայի։

101

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

TRIPLEX IN UNUM: SANITAS

VIANDE QUINA PHOSPHATES

Ամենազդու կազդուրիչն զօր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային գրուցեանց կազմութեան և զարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, խեղճութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթօր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ — 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ԲԱՍԵԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 86. փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ,

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, Թիւ 20, մեծ վաճառատուն Պերայի և Եէնի Ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլին մօտ։ Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մէկ ընտրութեամբ որ սքանչացուած պիտի առթէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և գիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներու գնոց գերագոյն աժանութեանն կողմէ։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՅՆ ԽՈՒ ՇԻՐԿԸՐ որբ կը պարունակեն մեծաքանակ մանթօներ, բամպաններ, բէլէրիններ (ժաքօնէզ սեւաքահով ասառով և առանց աստառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթօներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիզիթներ, թաւշապատ և մուշտակաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռաթօնտներ, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենընտիր ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիները զարմանալի կերպով համեստ են — 354

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, Հնդկաստան, Արեւելք և Եգիպտոս.—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրուսէլի. 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 18[illegible]3ի Վիէննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ ստամոքսապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի երբ զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամենէրէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ երբ ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելձի ջրոյ և խահուէի հետ։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբերաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԲԷՔԻՈ

2218

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ, ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան երթեւեկութիւնք

Բ. 22 6 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 4ին յետ միջօրէի։

[illegible] 23 7 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ուղղակի. ժամ 4ին յետ միջօրէի. Փիրէոսի համար.

Եշ. 24 8 Սեբաստոպոլի ուղղակի, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 24 8 Ուղղակի դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Բաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։

Ք. 25 9 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 4ին յետ միջօրէի։

Ամեն [illegible] 37, երկուշաբթի օրը կ'զա[illegible] [illegible] Թուրքիոյ նաւահանգիստները մեկնող և [illegible] Ջիտտա [illegible] մէջ պիտի հանգիստն Թրիէսթ, Պէյրութ, Յոպպէ և Բոր-Սայիտ [illegible]

12

ԱՌԱՋՈՒՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ուղեւորութիւն Լիվըրբուլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	2000	Ֆլամինկօ	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
Ապօլլօ	3500	[illegible]	3200	[illegible]	1500
Արկօ	2300	[illegible]	1200	[illegible]	1000
[illegible]	2000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	3600	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	3800	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	3600
[illegible]	3500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	Լէօ	3000	[illegible]	4800
[illegible]	2500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	3500	[illegible]	1600	[illegible]	2800
[illegible]	2300	[illegible]	4300	[illegible]	960
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	Մէլօ	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2800	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2050	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	830	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					2000
[illegible]					8000
[illegible]					810

«Տուրօ» շոգենաւը, նաւապետ Ջէմպըրս, ընդհ. վաճառքով Հըլէն և Նիւքասլէն աստ կ'սպասուի մարտ 9ին։

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՍ Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա

293

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

«Սֆինքս» շոգենաւը փետր. 23ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհ. վաճառքով։

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ. Ասիքթոլ խան

ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292

[illegible]

Արտօնատէր — Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, Լըր կէդրոնատեղին, Վանտոմ փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոլէ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.

Ա. Տ'ԷՏԹԱԼ, [illegible] երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ

Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ Եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Միջերկրականէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

Թ. ՕՏԼԻՒ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեի և Լըրինայի ածխահանաց ընկերութեան։

[illegible] Մելիւզինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառոն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին նշմարական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.

Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատարց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւրսի և Ընկ. դրամատարց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՕԶ, Տնօրէն
ԷԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2